

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ศูนย์ประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา / THE BAR ASSOCIATION INFORMATION CENTER

เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๓๖๐ ■ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๑๐, ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑-๗

<http://www.thethaibar.or.th>

ในพระปฐมบรมราชโองการ
ทศพิธราชธรรมแห่งท้าวไท
จะสืบสานรักษาและต่อยอด
เพื่อความสุขประชาราษฎร์ของภูมิินทร์
สืบแต่ปฐมบรมราชจักรีวงศ์
ประชาชนล้วนใจรักดีพระจักรา

ประชาราษฎร์กัมกราบกราน ๘ ผู้ให้
จารึกไว้เป็นหลักทองของแผ่นดิน
โดยตลอดไม่มีหมดไม่สูญสิ้น
ทรงเป็นปิ่นเอกอัครนตรา
๘ นั้นทรงรักษ่วงศ์ซึ่งพงษา
พร้อมพิทักษ์และรักษา “จักรีวงศ์”

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า กองบรรณาธิการจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ประพันธ์โดย ศิริอร เทศะบำรุง มณีสินธุ์
บรรณาธิการจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

ถวายพระพรชัยมงคล
พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

นายชีพ จุลมนต์ นายกเนติบัณฑิตยสภา
พร้อมคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภาและพนักงาน
เนติบัณฑิตยสภาพร้อมบันทึกเทปรายการถวายพระพร
ชัยมงคลพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม
๒๕๖๒ เพื่อแสดงความจงรักภักดีและน้อมรำลึกถึง
พระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อเนติบัณฑิตยสภา ณ
สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ถนนวิภาวดีรังสิต
กรุงเทพฯ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

สอบคัดเลือกผู้ขอรับทุนสงเคราะห์การศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาจัดให้มีการสอบสัมภาษณ์ผู้ขอรับทุนสงเคราะห์การศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒ ณ ห้องบรรยายพีพัฒนาศักดิ์ ชั้น ๔ อาคารเนติบัณฑิตยสภา เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ โดยมีนางเมทินี ชโลธร เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา นายเกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์ บรรณารักษ์ นายสรารุท เบญจกุล นายทะเบียน นายถวัลย์ รุยาพร นายทะเบียน นายความ นายสมชาย จุลนิตี กรรมการสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ นายประเสริฐ เสียงสุทวิวงศ์ เลขาธิการสำนักอบรมศึกษา กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา นายศักดิ์ ช่างรังษี รองเลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายฯ และนายกนก จุลมนต์ รองเลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายฯ ร่วมเป็นกรรมการสอบสัมภาษณ์ฯ ในครั้งนี้ด้วย

บรรณาธิการ | กลัง

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ตามโบราณราชประเพณี ตั้งแต่วันที่ ๔ - ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒ นั้น ถือเป็นวันประวัติศาสตร์ที่สำคัญยิ่งของปวงชนชาวไทย ทั้งนี้ ทรงมีพระปฐมบรมราชโองการ ความว่า “เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป” สร้างความปลื้มปิติแก่พสกนิกรทุกหมู่เหล่าเป็นอย่างยิ่ง

จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ บทความ เนื่องจากปก เสนอเรื่อง พระราชประวัติ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ แห่งราชวงศ์จักรี โดย ศิริอร เทศะบำรุง มณีนินธุ์, บทความ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “การกำหนดเบี้ยปรับและการคืนค่าปรับตามสัญญาจ้าง” โดย นาดลินี ยุติธรรมดำรง กล่าวถึง กรณีองค์การมหาชนแห่งหนึ่งขอหารือว่า ควรคิดค่าปรับจากผู้รับจ้าง เนื่องจากการส่งพนักงานมาเข้าทำงานสายตามสัญญาข้อ ๑๕ เป็นจำนวนเพียงใด, บทความ คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “ความรับผิดของผู้เป็นหุ้นส่วนในหนี้สินของห้าง” โดย ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง กล่าวถึง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๓๕/๒๕๖๑ โปรดติดตาม, บทความ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย เสนอเรื่อง “องค์การอนามัยโลกระบุการติดเกมเป็นอาการป่วย World Health Organisation (WHO) makes ‘gaming disorder’ a medical condition” โดย ทีปกร โกลมพันธ์พร และ พัชรมน อนันต์ศฤงคาร กล่าวถึง ที่ประชุมองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้พิจารณาคู่มือแนวทางจำแนกโรคฉบับใหม่ (ICD-11) ซึ่งได้มีการลงมติรับรองอย่างเป็นทางการว่าพฤติกรรมติดเกม (Gaming disorder) เป็นอาการป่วยทางจิตชนิดหนึ่งซึ่งจัดอยู่ในประเภทเดียวกับการติดสารเสพติดหรือพฤติกรรมเสพติดต่าง ๆ โดยจะเริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป, บทความ “เหตุในการรอกการลงโทษและรอกการกำหนดโทษ” โดย มนต์ชัย ชนิทรลีลา, อุทิศ เพ็ชรใต้, สุปวีณ์ นิमितกุล และ พิมพ์ชนก เจริญกิจจจร โปรดติดตาม, บทความ “ข้อมูลเบื้องต้นในการสอบเนติบัณฑิตสหรัฐอเมริกา : กรณีศึกษาเนติบัณฑิตแคลิฟอร์เนีย (Introduction to American Bar Examination : California Bar Case Study)” โดย สิตานันท์ ศรีวรกร กล่าวถึง ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสอบเนติบัณฑิตในสหรัฐอเมริกา, ข้อสอบพร้อมธงคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๖๐ (สนามใหญ่) วิชากฎหมายอาญา และกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เสนอข้อ ๙ ปิดท้ายด้วย “มุมข่าว” โดย สัตยา อรุณธารี

พบกันใหม่เดือนสิงหาคม

ศิริอร เทศะบำรุง มณีนินธุ์

ติดตามอ่านจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา

<http://www.thethalbar.or.th>

เอกสารเผยแพร่ความรู้ แจกฟรี ห้ามจำหน่าย

(สงวนสิทธิ์ใช้ในกิจการของแผนกประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภาเท่านั้น)

จัดทำโดย คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา จำนวน ๒,๕๐๐ เล่ม
เนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๓๒/๒-๘ หมู่ที่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐

พิมพ์ที่ : บริษัท กรุณาสยาม พิมพ์ชื่อ จำกัด

๔๓/๑๓๒ ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ แห่งราชวงศ์จักรี

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ พระมหากษัตริย์ไทยแห่งราชวงศ์จักรี พระราชโอรสพระองค์เดียว ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชสมภพ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ทรงมีพระเชษฐภคินี คือ ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี และพระขนิษฐภคินี ๒ พระองค์ คือ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๕ ขณะนั้นทรงเจริญพระชนมายุ ๒๐ พรรษา นับเป็นกระบวนการสืบราชสันตติวงศ์ที่ชัดเจนตามกฎหมายเถียรบาลว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

* อัยการพิเศษฝ่ายประเมินผลการฝึกอบรม สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ,
อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา, บรรณาธิการจุลสารชาวเนติบัณฑิตยสภา ผู้เรียบเรียง
** นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ เนติบัณฑิตยสภา

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา เดือน กรกฎาคม ๒๕๖๒ ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๓๖๐

สารบัญ

- ๒ ถวายพระพร
- ๓ สารบัญ รายชื่อผู้จัดทำ เนืองจากปก
- ๔ เนืองจากปก
- ๕ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ
- ๙ คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ
- ๑๑ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย
- ๑๓ บทความเรื่อง “เหตุในการรอกการลงโทษ และรอกการกำหนดโทษ”
- ๑๙ บทความเรื่อง “ข้อมูลเบื้องต้นในการสอบเนติบัณฑิตสหรัฐอเมริกา : กรณีศึกษาเนติบัณฑิตแคลิฟอร์เนีย ฯ”
- ๒๑ ข้อสอบพร้อมธงคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๖๐ (สนามใหญ่) วิชากฎหมายอาญา และกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ วันเสาร์ที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๙ (เผยแพร่ โดยได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด)
- ๒๒ มุมข่าว
- ๒๓ ข่าวเนติบัณฑิตยสภา
- ๒๔ บรรณาธิการแถลง

คณะผู้จัดทำ อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ ที่ปรึกษา นายชัยวัฒน์ เกตุปรัชชาสวัสดิ์ ประธานฝ่ายอำนวยการ นายสัตยา อรุณธาริ รองประธานฝ่ายอำนวยการ ● นายกฤษฏา บุญสมิต ฝ่ายอำนวยการ นายสุรพันธ์ ทิมกระจ่าง ● นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม ● นายมันเกียรติ ธนวิจิตรพันธ์ ● นางศิริอร เทชะบำรุง มณีนินธุ์ ● นายพงศ์พิเชษฐ จันทพรกิจ ● นายโกศลวัฒน์ อินทุจันทร์ยง ● นายวัชรินทร์ ภาณุรัตน์ ● ผศ.ดร.ศรีพัชรา สิทธิกำจร กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ นางศิริอร เทชะบำรุง มณีนินธุ์ ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง ● นายนิรันดร์ วุฒิววัฒน์ ● นายรังสิขัย บรรณกิจวิจารณ์ ● นายมนต์ชัย ชนินทรลีลา ● นายวัชรินทร์ ภาณุรัตน์ ● นายอำนาจ เนตยสุภา ● นางสาวมาติกา ธนเดชากุล ● นายทีปกร โกมลพันธ์พร ● นางปัฐมณ เดชเคโซ ● นายไตรวิจิตร ผู้จินดา ฝ่ายดำเนินการ นางพรรณวริน แดงอ่อน ● นายสิทธิฤทธิ์ ไสวธินณะ ● นางวาสนา เกตุแห่ง การเงิน นางกฤตญา โพธิ์งาม ระเบียบ จัดส่ง นางสาววิศรา สุขโสภี

การศึกษา

ทรงเริ่มการศึกษาที่โรงเรียนจิตรลดา แล้วเสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนคิงส์มีด แคว้นซัสเซกส์ และศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนมิลฟีลด์ แคว้นซอมเมอร์เซท สหราชอาณาจักร

หลังจากนั้น ทรงศึกษาต่อวิชาทหารที่โรงเรียนคิงส์นครซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย ทรงสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาอักษรศาสตร์ ด้านการทหาร จากมหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย

หลังจากทรงสำเร็จการศึกษาได้เสด็จฯ นิวัติประเทศไทย ทรงศึกษาต่อสาขาวิชานิติศาสตร์รุ่นที่ ๒ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ทรงผนวช

วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ทรงผนวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยมีสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถร) วัดราชบพิธ เป็นพระราชอุปัชฌายาจารย์ ถวายพระสมณนามว่า “วชิราลงกรณ” ประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อครบ ๑๕ วัน ทรงลาผนวช

พระราชกรณียกิจ

ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์มาโดยตลอด เพื่อแบ่งเบาพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทั้งในการพระราชพิธีสำคัญ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่เกษตรกรไทย และพระราชพิธีทางศาสนาต่าง ๆ

นอกจากนี้ ได้โดยเสด็จสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินไปแปรพระราชฐานประทับแรมตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย โดยทรงติดตามความก้าวหน้าด้านการชลประทาน การสร้างเขื่อนต่าง ๆ และพระราชทานแนวพระราชดำริให้กรมชลประทานแก้ปัญหาตามที่ชาวบ้านกราบทูล ส่งให้ราษฎรมีน้ำใช้ในการเกษตรอย่างอุดมสมบูรณ์และช่วยบรรเทาปัญหาอุทกภัยในฤดูฝน

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เสด็จสวรรคตในวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ต่อมาวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้จัดประชุมวาระพิเศษ โดยนายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แจ้งหนังสือด่วนที่สุดที่ นร. ๐๕๐๓/๔๔๕๔๙

หน้าปก

- เว็บไซต์คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก <http://phralan.in.th/coronation/gallery.php> (ดาวน์โหลดเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒)

แหล่งข้อมูล

- ราชกิจจานุเบกษา เผยแพร่ประกาศเฉลิมพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย และสถาปนาพระบรมวงศ์ จำนวน ๑๐ ฉบับ ประกาศ ณ วันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน
- เว็บไซต์ไทยพีบีเอส <https://news.thaipbs.or.th/content/258223>
- เว็บไซต์สยามรัฐ <https://siamrath.co.th/n/78700>
- เว็บไซต์ไทยรัฐ <https://thairath.co.th/news/royal/1560651> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๒)

ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ได้รับจากพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ให้แก่ที่ประชุมเพื่อรับทราบก่อนอัญเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จขึ้นทรงราชย์ และพระองค์ได้ทรงรับเป็นพระมหากษัตริย์ จากนั้นวันที่ ๑ ธันวาคม จึงพระราชทานพระราชวโรกาสให้พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ นายพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภา ประมุขฝ่ายนิติบัญญัติ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ประมุขฝ่ายบริหาร และนายวีระพล ตั้งสุวรรณ ประธานศาลฎีกา ประมุขฝ่ายตุลาการ เข้าเฝ้าฯ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต โดยนายพรเพชร วิชิตชลชัย ได้กราบบังคมทูลเชิญขึ้นสืบราชสมบัติ จากนั้นพระองค์มีพระราชดำรัสตอบรับการขึ้นทรงราชย์ ความว่า “ตามที่ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภาได้กล่าวในนามของปวงชนชาวไทย เชิญข้าพเจ้าขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ ว่าเป็นไปตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายตราว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้น ข้าพเจ้าขอตอบรับเพื่อสนองพระราชปณิธาน และเพื่อประโยชน์ของประชาชนชาวไทยทั้งปวง”

ทั้งนี้ จึงถือว่าได้ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อให้เป็นไปตามโบราณราชประเพณีโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย ทั้งยังสอดคล้องกับคตินิยมในนานาประเทศที่ราชอาณาจักรย่อมไม่ว่างเว้นขาดตอนจากการมีพระมหากษัตริย์ และโปรดเกล้าฯ ให้เฉลิมพระปรมาภิไธยว่า “สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร”

วันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก สถาปนาเป็นพระมหากษัตริย์โดยสมบูรณ์ โปรดเกล้าฯ ให้เฉลิมพระปรมาภิไธย “พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณอดุลยเดช สยามินทราธิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว”

การกำหนดเบี้ยปรับและการคืนค่าปรับตามสัญญาจ้าง**

ข้อเท็จจริง

องค์การมหาชนแห่งหนึ่ง (ผู้ว่าจ้าง) ได้ทำสัญญาว่าจ้างผู้รับจ้างให้ทำการจัดหาพนักงานชายและพนักงานดูแลหอনিทรรศการ ณ ที่ทำการแห่งหนึ่งขององค์การมหาชนดังกล่าว มีระยะเวลาจ้าง ๗ เดือน โดยผู้รับจ้างต้องจัดหาพนักงาน ลูกจ้าง ตามที่กำหนดให้มีประสิทธิภาพในการทำงานโดยมีการกำหนดจำนวนคน คุณสมบัติ และเวลาการเข้า - ออกงานไว้อย่างชัดเจน ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. และหากพนักงานหรือลูกจ้างของผู้รับจ้างไม่มาปฏิบัติงานให้ถูกต้องครบถ้วนตามตำแหน่งและจำนวนอัตราที่ได้กำหนดไว้ไม่สามารถปฏิบัติงานให้เสร็จเรียบร้อยภายในกำหนดหรือตามที่ผู้ว่าจ้างสั่งการ ผู้รับจ้างจะต้องชำระค่าปรับรายวัน วันละ ๔,๖๖๔.๗๗ บาท ต่อมาปรากฏว่าพนักงานของผู้รับจ้างมาทำงานสายหลายคนในช่วงเดือนกันยายน ๒๕๖๐ คิดเป็นจำนวนรวม ๘๒ คน ใน ๒๗ วัน ซึ่งคำนวณรวมเวลาการเข้างานสายได้ทั้งหมด ๓๙๔ นาที

ข้อหาหรือ

องค์การมหาชนดังกล่าวจึงขอหาหรือว่า ควรคิดค่าปรับจากผู้รับจ้างเนื่องจากการส่งพนักงานมาเข้าทำงานสายตามสัญญาข้อ ๑๕^๑ เป็นจำนวนเพียงใด

คำวินิจฉัย

สำนักงานอัยการสูงสุด มีความเห็นว่า สัญญาจ้างข้อ ๑๕ กำหนดให้ผู้รับจ้างชำระค่าปรับให้แก่ผู้ว่าจ้าง เป็นจำนวนเงินวันละ ๔,๖๖๔.๗๗ บาท เฉพาะในกรณีที่พนักงานของผู้รับจ้างไม่มาปฏิบัติงานให้ครบถ้วนตามสัญญา ไม่สามารถปฏิบัติงานจ้างให้ถูกต้องแล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามสัญญาหรือตามที่ผู้ว่าจ้างสั่งการ ดังนั้น จากกรณีนี้หรือ หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าพนักงานของผู้รับจ้างได้มาปฏิบัติงานครบถ้วนตามจำนวนคนและวันที่ตกลงกันไว้ตามสัญญา ผู้ว่าจ้างย่อมไม่มีสิทธิเรียกค่าปรับจากผู้รับจ้างได้ตามสัญญาจ้างข้อ ๑๕ ดังกล่าว โดยอาศัยเหตุว่าพนักงานของผู้รับจ้างมาปฏิบัติงานสายไม่ตรงตามเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญา เนื่องจากสัญญาจ้างข้อ ๑๕ ซึ่งกำหนดเรื่องค่าปรับ มิได้กำหนดให้ผู้ว่าจ้างมีสิทธิเรียกค่าปรับได้ในกรณีพนักงานของผู้รับจ้างมาปฏิบัติงานสาย

อย่างไรก็ดี กรณีที่ผู้รับจ้างได้ส่งพนักงานเข้ามาปฏิบัติงานสายไม่ตรงตามกำหนดเวลาทำงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงานแต่ละตำแหน่งตามที่ตกลงกันไว้ในสัญญาจ้างข้อ ๘^๒ เอกสารผนวก ๑ หากมีความเสียหายเกิดขึ้น ย่อมไม่ตัดสิทธิผู้ว่าจ้างในการใช้

* อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษาทนายความ รักษาการในตำแหน่งอัยการจังหวัดคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดปทุมธานี

** ส่วนวนข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษาทนายความ เลขรับที่ ท.๑๗/๒๕๖๒

^๑ สัญญาข้อ ๑๕ วรรคหนึ่ง “หากผู้รับจ้าง พนักงาน และลูกจ้างของผู้รับจ้าง ไม่มาปฏิบัติงานและประจำอยู่ ณ (องค์การมหาชน) ให้ถูกต้องครบถ้วนตามตำแหน่งและจำนวนอัตราที่ได้กำหนดไว้ตามข้อ ๘ หรือไม่สามารถปฏิบัติงานจ้างให้ถูกต้องแล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา และเอกสารแนบท้ายสัญญานี้ หรือไม่ปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดตามที่ผู้ว่าจ้างสั่ง ภายใต้เงื่อนไขการทำงานที่กำหนดในสัญญาและเอกสารแนบท้ายสัญญานี้ โดยผู้ว่าจ้างยังมีได้บอกเลิกสัญญา และไม่ว่าผู้ว่าจ้างจะได้รับความเสียหายจากการที่ผู้รับจ้างไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือไม่ก็ตาม ผู้รับจ้างตกลงจะชำระค่าปรับให้แก่ผู้ว่าจ้างเป็นจำนวนเงินวันละ ๔,๖๖๔.๗๗ บาท ซึ่งเท่ากับอัตราร้อยละ ๐.๒ ของราคาที่ตั้งจ้างทั้งหมดตามสัญญานี้ โดยนับจากวันที่ผู้รับจ้างได้ปฏิบัติผิดเงื่อนไขของสัญญาเป็นต้นไป หรือนับแต่วันที่ผู้ว่าจ้างให้แก่ไขปรับปฏิบัติงานจ้าง จนถึงวันที่ผู้รับจ้างจะได้แก้ไขเหตุแห่งการผิดสัญญานั้นได้แล้วเสร็จเรียบร้อยแล้ว”

^๒ สัญญาจ้างข้อ ๘ วรรคหนึ่ง “ผู้รับจ้างจะต้องจัดให้มีตัวแทน พนักงาน ลูกจ้าง เป็นผู้ปฏิบัติงานจ้าง และเป็นผู้ควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานจ้างของพนักงาน ลูกจ้างของผู้รับจ้าง ณ..... (องค์การมหาชน) ซึ่งพนักงานหรือลูกจ้างที่ผู้รับจ้างจัดหามาจะต้องมีตำแหน่งจำนวน และเวลาเพื่อปฏิบัติงานจ้างตามที่กำหนดไว้ในเอกสารภาคผนวก ๑ แนบท้ายสัญญานี้”

สิทธิเรียกร้องให้ผู้รับจ้างชดใช้ค่าเสียหายตามสัญญา ตลอดจนอาจใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาได้อีกด้วย ตามนัยสัญญาจ้างข้อ ๕^๓ และข้อ ๑๕ วรรคท้าย^๔

หมายเหตุ

๑. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดเบี้ยปรับไว้ตามมาตรา ๓๗๙ ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าลูกหนี้สัญญาแก่เจ้าหนี้ว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่งเป็นเบี้ยปรับเมื่อตนไม่ชำระหนี้ก็ดี หรือไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องสมควรก็ดี เมื่อลูกหนี้ผิดนัดก็ให้ปรับ ถ้าการชำระหนี้อื่นจะพึงทำนั้นได้แก่งวดวัน การอันใดอันหนึ่ง หากทำการอันนั้นฝ่าฝืนมูลหนี้เมื่อใด ก็ให้ปรับเบี้ยปรับเมื่อนั้น” ดังนั้น เบี้ยปรับ คือค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่คู่สัญญากำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งเบี้ยปรับแบ่งได้เป็น ๒ กรณี คือ

๑.๑ การกำหนดเบี้ยปรับกรณีลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ตามมาตรา ๓๘๐ ซึ่งในวรรคหนึ่งบัญญัติว่า “ถ้าลูกหนี้ได้สัญญาไว้ว่าจะให้เบี้ยปรับเมื่อตนไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะเรียกเอาเบี้ยปรับอันจะพึงรับนั้นแทนการชำระหนี้ก็ได้ แต่ถ้าเจ้าหนี้แสดงต่อลูกหนี้ว่าจะเรียกเอาเบี้ยปรับจะนั้นแล้ว ก็เป็นอันขาดสิทธิเรียกร้องชำระหนี้ต่อไป” และในวรรคสองบัญญัติว่า “ถ้าเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อการไม่ชำระหนี้ จะเรียกเอาเบี้ยปรับอันจะพึงรับนั้นในฐานะเป็นจำนวนน้อยที่สุดแห่งค่าเสียหายก็ได้ การพิสูจน์ค่าเสียหายยิ่งกว่านั้น ท่านกอนุญาตให้พิสูจน์ได้”

บทบัญญัติตามมาตรา ๓๘๐ วรรคหนึ่ง มีความหมายว่า เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้

หรือเรียกเอาเบี้ยปรับแทนการชำระหนี้ได้เพียงอย่างเดียวหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น เมื่อเจ้าหนี้เรียกเอาเบี้ยปรับแล้วก็ไม่มีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้อีก ซึ่งสิทธิที่จะเลือกให้ลูกหนี้ชำระหนี้หรือเรียกเอาเบี้ยปรับเป็นสิทธิของเจ้าหนี้เท่านั้น ลูกหนี้จะบังคับให้เจ้าหนี้เลือกทางใดทางหนึ่งไม่ได้ และการที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้อื่นจะก่อให้เกิดสิทธิในการเรียกเบี้ยปรับหรือเลือกให้ชำระหนี้ตามมาตรา นี้ ต้องเกิดจากความผิดของลูกหนี้ด้วย

ส่วนบทบัญญัติตามมาตรา ๓๘๐ วรรคสอง นั้น มีความหมายว่า ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้เลยและเจ้าหนี้เลือกที่จะให้ลูกหนี้ชำระหนี้และหมดสิทธิที่จะเรียกเอาเบี้ยปรับอีกก็ตาม แต่เจ้าหนี้ก็มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนได้ โดยถือเอาเบี้ยปรับที่กำหนดไว้เป็นค่าเสียหายจำนวนน้อยที่สุดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๘๐ วรรคสอง และถ้ามีความเสียหายมากกว่านั้น เจ้าหนี้มีสิทธิพิสูจน์ค่าเสียหายยิ่งกว่านั้นได้ ดังนั้น เบี้ยปรับจึงเป็นส่วนหนึ่งของค่าเสียหาย แต่ในกรณีเจ้าหนี้เรียกเอาเบี้ยปรับแทนการชำระหนี้และจำนวนเบี้ยปรับสูงกว่าค่าเสียหายที่เจ้าหนี้เสียหาย เจ้าหนี้จะเรียกเอาค่าเสียหายอีกไม่ได้

ทั้งนี้ตามนัยคำพิพากษาฎีกาที่ ๖๓๖๙/๒๕๔๖ ที่ ๒๙๘๓/๒๕๔๑ ที่ ๒๒๙๙/๒๕๓๓, ที่ ๒๒๙๗/๒๕๒๓ ที่ ๓๓๕๔/๒๕๓๑ และที่ ๕๕๖/๒๕๑๑

๑.๒ การกำหนดเบี้ยปรับกรณีลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องสมควร เช่น ไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา หรือชำระหนี้ไม่ครบถ้วน ตามมาตรา ๓๘๑ ซึ่งในวรรคหนึ่งบัญญัติว่า “ถ้าลูกหนี้ได้สัญญาไว้ว่าจะให้เบี้ยปรับเมื่อตนไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องสมควร เช่นว่า

^๓ สัญญาจ้างข้อ ๕ วรรคสอง กำหนดว่า “ถ้าผู้รับจ้างมิได้ลงมือปฏิบัติงานภายในกำหนดเวลา และ/หรือละทิ้งไม่ปฏิบัติงานจ้างไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนในเวลาหนึ่งเวลาใด และ/หรือไม่สามารถปฏิบัติงานจ้างให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาของเดือนนั้น ๆ หรือมีเหตุให้เชื่อได้ว่าผู้รับจ้างไม่สามารถปฏิบัติงานจ้างให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาหรือจะแล้วเสร็จล่าช้าเกินกว่ากำหนดเวลาหรือผู้รับจ้างผิดสัญญาข้อใดข้อหนึ่ง หรือผู้รับจ้างตกเป็นผู้ล้มละลาย หรือเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตรวจการจ้าง หรือผู้ควบคุมงาน หรือบริษัทที่ปรึกษาซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าจ้างหรือแต่งตั้งจากผู้ว่าจ้าง แล้วแต่กรณี ผู้ว่าจ้างมีสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญานี้ได้ และมีสิทธิจ้างผู้รับจ้างรายใหม่เข้าปฏิบัติงานจ้างของผู้รับจ้างให้ลุล่วงไปได้ด้วย” และวรรคสามกำหนดว่า “การที่ผู้ว่าจ้างไม่ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาดังกล่าวข้างต้นนี้ ไม่เป็นเหตุให้ผู้รับจ้างหลุดพ้นจากความรับผิดชอบตามสัญญา”

^๔ สัญญาจ้างข้อ ๑๕ วรรคท้าย กำหนดว่า “ในระหว่างที่ผู้ว่าจ้างยังมิได้บอกเลิกสัญญานั้น หากผู้ว่าจ้างเห็นว่าผู้รับจ้างจะไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาต่อไปได้ ผู้ว่าจ้างจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา และใช้สิทธิตามข้อ ๑๖ ก็ได้ และถ้าผู้ว่าจ้างได้แจ้งข้อเรียกร้องไปยังผู้รับจ้างเมื่อครบกำหนดเวลาแล้วเสร็จของงานจ้าง ขอให้ผู้รับจ้างชำระค่าปรับแล้ว ผู้ว่าจ้างยังคงมีสิทธิที่จะปรับผู้รับจ้างจนถึงวันบอกเลิกสัญญาได้อีกด้วย”

ไม่ชำระหนี้ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้เป็นต้น นอกจากนี้เรียกให้ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะเรียกเอาเบี้ยปรับอันจะพึงรับนั้นอีกด้วยก็ได้” **วรรคสอง**บัญญัติว่า “ถ้าเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกกรอค่าสินไหมทดแทนในมูลชำระหนี้ไม่ถูกต้องสมควร ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งมาตรา ๓๘๐ วรรคสอง” และ **วรรคสาม**บัญญัติว่า “ถ้าเจ้าหนี้ยอมรับชำระหนี้แล้ว จะเรียกเอาเบี้ยปรับได้ต่อเมื่อได้บอกสงวนสิทธิไว้เช่นนั้นในเวลารับชำระหนี้”

กรณีนี้มีความหมายว่าในกรณีที่มีการกำหนดเบี้ยปรับเพราะลูกหนี้ชำระหนี้ไม่ถูกต้องสมควร เช่น ไม่ชำระตามกำหนดเวลาหรือชำระหนี้ไม่ถูกต้องครบถ้วนเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้และเรียกเอาเบี้ยปรับอันจะพึงรับอีกด้วยได้ทั้งสองกรณี **แต่เจ้าหนี้ต้องบอกสงวนสิทธิเรียกเบี้ยปรับในขณะที่รับชำระหนี้ด้วย** - ถ้าไม่บอกสงวนสิทธิไว้ เจ้าหนี้จะเรียกเอาเบี้ยปรับในภายหลังอีกไม่ได้ และ **การบอกสงวนสิทธิเรียกเบี้ยปรับ หมายถึง การบอกสงวนสิทธิเมื่อมีการชำระหนี้โดยสิ้นเชิง และเจ้าหนี้รับชำระหนี้แล้ว** ดังนั้น แม้เจ้าหนี้จะไม่ได้บอกสงวนสิทธิในเวลาทีลูกหนี้ชำระหนี้ให้บางส่วน เจ้าหนี้ก็ไม่สิ้นสิทธิเรียกเบี้ยปรับ (**คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๔๒/๒๕๓๘**) และสิทธิของเจ้าหนี้ในการเรียกค่าสินไหมทดแทนในมูลชำระหนี้ไม่ถูกต้องสมควรตามนัยมาตรา ๓๘๑ วรรคสองนี้ ต้องเป็นกรณีที่ค่าเสียหายที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องสมควรนั้นสูงกว่าเบี้ยปรับ เพราะหากน้อยกว่าเบี้ยปรับ เจ้าหนี้ก็ไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายอีกด้วย เพราะว่าเบี้ยปรับคุ้มกับค่าเสียหายแล้ว **นอกจากนี้ เจ้าหนี้มีสิทธิริบเบี้ยปรับก็ต่อเมื่อลูกหนี้ผิดนัด ตามมาตรา ๒๐๔ และมาตรา ๒๐๕ ถ้าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้เพราะพฤติการณ์ซึ่งลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบถือว่าลูกหนี้ยังไม่ผิดนัด ลูกหนี้จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าปรับให้แก่เจ้าหนี้**

ทั้งนี้ตามนัยคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๗๐/๒๕๒๙ ที่ ๒๒๑๖/๒๕๑๕ (ประชุมใหญ่) ที่ ๑๖๔๕/๒๕๕๑ ที่ ๙๗๙/๒๕๕๐ ที่ ๒๔๓๘/๒๕๔๕ และที่ ๗๑๔๔/๒๕๔๔

๒. สำหรับในกรณีที่ลูกหนี้โต้แย้งการริบเบี้ยปรับโดยอ้างเหตุว่าตนได้ชำระหนี้แล้วภายในระยะเวลา

ที่กำหนดไว้ในสัญญา นั้น **ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๕** ได้กำหนดไว้ว่าในกรณีดังกล่าว ลูกหนี้จะต้องพิสูจน์การชำระหนี้ เว้นแต่การชำระหนี้ อันจะต้องทำนั้นเป็นการให้ทดแทนการอันใดอันหนึ่ง ดังนั้น กรณีว่าจะต้องคืนค่าปรับให้แก่ลูกหนี้หรือไม่ จึงเป็นปัญหาข้อเท็จจริงที่ลูกหนี้ต้องพิสูจน์ว่าชำระหนี้ของตนจะต้องทำนั้นภายในเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา ซึ่งหากลูกหนี้สามารถพิสูจน์ได้ เจ้าหนี้ก็ต้องคืนเงินค่าปรับที่รับไว้แล้วนั้นให้แก่ลูกหนี้

๓. **สำนักงานอัยการสูงสุด ได้เคยวินิจฉัยเกี่ยวกับกรณีคืนค่าปรับไว้ในข้อหารือ สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย เลขรับที่ ท.๖๖/๒๕๖๒** ว่า มหาวิทยาลัย ร. (ผู้ว่าจ้าง) ทำสัญญาจ้างผู้รับจ้าง ถ่ายภาพหมูปับนิติต มหาวิทยาลัย ร. ในงานพระราชทานปริญญาบัตร ตามสัญญาจ้างลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ จำนวนเงินค่าจ้าง ๑,๕๕๔,๐๐๐ บาท กำหนดเริ่มดำเนินการตามสัญญาวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ สิ้นสุดสัญญาวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ โดยสัญญากำหนดการส่งมอบของและการจ่ายเงินแบ่งเป็น ๒ งวด โดยผู้รับจ้างต้องจัดส่งหลักฐานการจัดส่งรูปภาพให้แก่บัณฑิตทั้งหมดและหลักฐานการรับรูปภาพของบัณฑิตให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ แต่ปรากฏว่าผู้รับจ้างส่งมอบหลักฐานการรับรูปภาพของบัณฑิตเป็นใบตอบรับจากไประณีย์ พร้อมกับหนังสือส่งมอบงานของผู้รับจ้างลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๑ ซึ่งถือว่าผู้รับจ้างได้ส่งมอบงานครบถ้วนในวันดังกล่าวและล่วงเลยกำหนดแล้วเสร็จตามสัญญา ดังนั้น ผู้ว่าจ้างจึงคิดค่าปรับตามสัญญาข้อ ๑๖ เป็นรายวันในอัตราร้อยละ ๐.๒ นับถัดจากวันที่กำหนดแล้วเสร็จตามสัญญา ในอัตราร้อยละ ๓,๐๖๘.๐๔ บาท เป็นเวลาทั้งสิ้น ๒๖ วัน (วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๑) รวมเป็นเงินค่าปรับทั้งสิ้น ๗๙,๗๖๙.๐๔ บาท ซึ่งผู้รับจ้างโต้แย้งว่าที่ผ่านมาการปฏิบัติตามสัญญาไม่เคยมีการนำเอาใบตอบรับไประณีย์จากบัณฑิตมาเป็นเกณฑ์ที่ถือว่าบัณฑิตได้รับภาพหมู่แต่อย่างใด และผู้รับจ้างได้จัดส่งภาพหมู่บัณฑิตทั้งหมดครบถ้วนตามสัญญาแล้ว ในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ทั้งการจัดส่งทางไประณีย์

ผู้รับจ้างไม่สามารถกำหนดได้ว่าบัณฑิตจะได้รับพัสดุเมื่อใด จึงขอให้มหาวิทยาลัย ร. คืนเงินค่าปรับดังกล่าว มหาวิทยาลัย ร. จึงหาหรือว่าต้องคืนเงินค่าปรับดังกล่าวหรือไม่

สำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นว่า ตามสัญญาจ้างข้อ ๔ ค่าจ้างและการจ่ายเงิน ซึ่งกำหนดการจ่ายค่าจ้างเป็น ๒ งวด งวดที่ ๑ จ่ายเมื่อผู้รับจ้างได้ส่งมอบรูปภาพให้แก่บัณฑิตจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนบัณฑิตที่ส่งจองทั้งหมด ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐ และงวดที่ ๒ จ่ายเมื่อผู้รับจ้างได้ส่งมอบรูปภาพให้แก่บัณฑิตครบถ้วนตามจำนวนบัณฑิตที่ส่งจองทั้งหมด ภายในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ และตามขอบเขตของงาน (Terms of Reference : TOR) ข้อ ๕ ซึ่งกำหนดในทำนองเดียวกัน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงหลักฐานประกอบการส่งมอบงาน นั้น เป็นเพียงเงื่อนไขการจ่ายเงินค่าจ้างและการแสดงหลักฐานประกอบการส่งมอบงานเพื่อเบิกจ่ายเงินค่าจ้างเท่านั้น โดยหากผู้รับจ้างไม่สามารถแสดงหลักฐานประกอบการส่งมอบงานตามที่กำหนด ผู้ว่าจ้างก็มีสิทธิที่จะไม่จ่ายค่าจ้างในงวดนั้น ๆ จนกว่าผู้รับจ้างจะแสดงหลักฐานประกอบการส่งมอบงานให้ครบถ้วนตามที่กำหนดดังกล่าว อันเป็นคนละประเด็นกันกับเรื่องค่าปรับ ซึ่งกำหนดไว้ตามสัญญาจ้างข้อ ๑๖ ว่า “หากผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาและผู้ว่าจ้างยังมีได้บอกเลิกสัญญา ผู้รับจ้างจะต้องชำระค่าปรับให้แก่ผู้ว่าจ้างเป็นอัตราร้อยละ ๐.๒” ดังนั้น หากข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้รับจ้างได้ดำเนินการถ่ายภาพหมู่บัณฑิตโดยถูกต้อง

ครบถ้วนตามสัญญาจ้าง และได้จัดส่งภาพทางไปรษณีย์ไปยังบัณฑิตที่ส่งจองภาพครบถ้วนภายในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ย่อมต้องถือว่าผู้รับจ้างได้ทำงานตามทางการที่จ้างครบถ้วนภายในกำหนดระยะเวลาตามสัญญาแล้ว ส่วนทางไปรษณีย์จะดำเนินการส่งหลักฐานใบตอบรับหรือหลักฐานการรับพัสดुरูปภาพของบัณฑิตดังกล่าวให้กับผู้รับจ้างเมื่อใดนั้นย่อมเป็นเรื่องที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้รับจ้าง และเป็นพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งผู้รับจ้างในฐานะลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบจึงหาได้ชื่อว่าผิดนัดไม่ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๐๕ ดังนั้น ในกรณีดังกล่าว มหาวิทยาลัย ร. จึงไม่มีสิทธิปรับผู้รับจ้างตามสัญญาข้อ ๑๖ ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๑ และหากดำเนินการปรับแล้ว ก็ต้องคืนค่าปรับแก่ผู้รับจ้าง

๔. สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งในการใช้สิทธิปรับ คือ การแจ้งสงวนสิทธิ์ปรับ ณ เวลาที่รับมอบ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๑ วรรคท้าย และตามนัยคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๔๒/๒๕๓๘ ซึ่งตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑๘๑ ก็กำหนดไว้ด้วยว่า “กรณีที่มีสัญญาหรือข้อตกลงได้ครบกำหนดส่งมอบแล้ว และมีค่าปรับเกิดขึ้นให้หน่วยงานของรัฐแจ้งการเรียกค่าปรับตามสัญญาหรือข้อตกลงจากคู่สัญญาภายใน ๗ วันทำการนับถัดจากวันครบกำหนดส่งมอบ และเมื่อคู่สัญญาได้ส่งมอบพัสดุให้หน่วยงานของรัฐสงวนสิทธิ์การเรียกค่าปรับในขณะที่รับมอบพัสดุนั้นด้วย”

คำพิพากษากฎีกาที่น่าสนใจ

ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง*

ความรับผิดชอบของผู้เป็นหุ้นส่วนในหนี้สินของห้าง

ห้างหุ้นส่วนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๑๒ คือสัญญาซึ่งบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเข้ากันเพื่อกระทำการกิจการร่วมกัน ด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำนั้น

การเป็นหุ้นส่วนจะมีผล เมื่อมีการกระทำการกิจการหรือนิติกรรมกับบุคคลภายนอก ซึ่งจะก่อให้เกิดหนี้ผูกพันผู้เป็นหุ้นส่วน และห้างหุ้นส่วนดังนี้

๑. ความเกี่ยวพันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนกับบุคคลภายนอก

มาตรา ๑๐๕๒ บุคคลผู้เข้าเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน ย่อมต้องรับผิดชอบในหนี้ใด ๆ ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนเข้ามาเป็นหุ้นส่วนด้วย

เป็นความรับผิดชอบพื้นฐานทั่วไปของผู้เป็นหุ้นส่วนต่อบุคคลภายนอก

๒. กรณีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๑๐๖๘ ความรับผิดชอบของผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน อันเกี่ยวแก่หนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนออกจากหุ้นส่วนนั้น ย่อมมีจำกัดเพียงสองปีนับแต่เมื่อออกจากหุ้นส่วน

ความรับผิดชอบที่ที่เกิดขึ้นก่อนที่ตนออกจากห้าง มีจำกัด ๒ ปี นับแต่เมื่อออกจากห้างหุ้นส่วน

๓. กรณีห้างหุ้นส่วนจำกัด

มาตรา ๑๐๗๗ อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น คือห้างหุ้นส่วนประเภทหนึ่ง ซึ่งมีผู้เป็นหุ้นส่วนสองจำพวก ดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(๑) ผู้เป็นหุ้นส่วนคนเดียวหรือหลายคนซึ่งมีจำกัดความรับผิดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนรับจะลงหุ้นในห้างหุ้นส่วนนั้นจำพวกหนึ่ง และ

(๒) ผู้เป็นหุ้นส่วนคนเดียวหรือหลายคนซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดาหนี้ของห้างหุ้นส่วนไม่มีจำกัดจำนวนอีกจำพวกหนึ่ง

ความรับผิดแบ่งเป็นสองจำพวก คือจำกัดความรับผิดกับไม่จำกัดความรับผิด

ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับความรับผิดของผู้เป็นหุ้นส่วนในหนี้สินของห้าง มีคำพิพากษากฎีกาที่ ๗๓๕/๒๕๖๑ วินิจฉัยมีสาระดังนี้

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด ปัจจุบันมีจำเลยที่ ๓ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ จำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๒ ขณะที่เป็นผู้จัดการทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ว่า ค้างชำระหนี้ค่าสินค้าจำนวนหนึ่ง ตกลงผ่อนชำระต้นเงินและดอกเบี้ยที่ค้างดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน เริ่มชำระงวดแรกภายในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ หากผิดนัดงวดใดงวดหนึ่งให้ถือว่าผิดนัดส่วนที่ค้างชำระทั้งหมด ยินยอมให้โจทก์คิดดอกเบี้ยอัตรา ร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันผิดนัด แต่จำเลยที่ ๑ ชำระเงินแก่โจทก์งวดแรก แล้วผิดนัดตั้งแต่งวดที่ ๒ เป็นต้นมา โจทก์จึงมีหนังสือทวงถามไปยังจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ โดยจำเลยที่ ๒ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการในขณะที่ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ส่วนจำเลยที่ ๓ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ จึงต้องรับผิดชอบในหนี้ของจำเลยที่ ๑ โดยไม่จำกัดจำนวน ขอให้บังคับจำเลยทั้งสามร่วมกันชำระหนี้ค่าสินค้าพร้อมดอกเบี้ยอัตรา ร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับถัดจากวันฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

* ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

จำเลยทั้งสามขาดนัดยื่นคำให้การ

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ชำระค่าสินค้าพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับถัดจากวันฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ ยกฟ้องจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ค่าฤชาธรรมเนียมสำหรับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๓ ทวิ (ที่ใช้บังคับในขณะยื่นฟ้อง)

ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด จำเลยที่ ๓ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการจำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๒ หุ้นส่วนผู้จัดการในขณะนั้นทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์รับว่าจำเลยที่ ๑ เป็นหนี้ค่าสินค้าและดอกเบี้ย ตกลงชำระเงินจำนวนดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี

คดีมีปัญหาข้อกฎหมายที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ว่า จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดชอบชำระหนี้ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นแก่โจทก์หรือไม่ โดยโจทก์อุทธรณ์ว่า ขณะทำสัญญาประนีประนอมยอมความจำเลยที่ ๒ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ย่อมต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวร่วมกับจำเลยที่ ๑ ส่วนจำเลยที่ ๓ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ขณะโจทก์ยื่นฟ้องจึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ นั้น เห็นว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๐๘๗ บัญญัติว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัดต้องให้แต่เฉพาะผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบเท่านั้นเป็นผู้จัดการ ฉะนั้นเมื่อขณะที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๓ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบ จำเลยที่ ๓ จึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ชำระเงินตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นแก่โจทก์ แม้หนี้ดังกล่าวจำเลยที่ ๑ จะก่อให้เกิด

ขึ้นก่อนที่จำเลยที่ ๓ เข้ามาเป็นหุ้นส่วนก็ตาม ตามมาตรา ๑๐๕๒ ประกอบมาตรา ๑๐๗๗ (๒) และมาตรา ๑๐๘๐ วรรคหนึ่ง ส่วนจำเลยที่ ๒ ข้อเท็จจริงได้ความว่าเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ในขณะที่จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์จนกระทั่งจำเลยที่ ๑ ผิดนัดชำระหนี้และออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ เมื่อโจทก์ฟ้องคดีนี้ยังอยู่ในเวลาสองปี นับแต่วันที่จำเลยที่ ๒ ออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ชำระเงินตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นแก่โจทก์เช่นกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๖๘ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๐๘๗ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ สำหรับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วยอุทธรณ์ของโจทก์ฟังขึ้น

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ชำระเงินและค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นแก่โจทก์ นอกจากนี้แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้

ศาลชั้นต้นยกฟ้องจำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ โจทก์อุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา ซึ่งศาลฎีกาพิพากษาแก้ให้จำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ ร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ เพราะขณะที่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๓ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบ ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑

ส่วนจำเลยที่ ๒ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ในขณะที่จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ เมื่อจำเลยที่ ๑ ผิดนัดชำระหนี้และออกจากการเป็นหุ้นส่วนของจำเลยที่ ๒ ยังอยู่ในเวลา ๒ ปี นับแต่ออกจากการเป็นหุ้นส่วน ดังนั้น จำเลยที่ ๒ ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ด้วย เช่นกัน

ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย

องค์การอนามัยโลกระบุการ ติดเกมเป็นอาการป่วย

World Health Organisation (WHO)
makes 'gaming disorder' a medical condition

ทีปกร โกลมพันธ์พร*
พัชรมน อนันต์ศฤงคาร**

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้พิจารณาคู่มือแนวทางจำแนกโรคฉบับใหม่ (ICD-11) ซึ่งได้มีการลงมติรับรองอย่างเป็นทางการว่าพฤติกรรมติดเกม (Gaming disorder) เป็นอาการป่วยทางจิตชนิดหนึ่งซึ่งจัดอยู่ในประเภทเดียวกับการติดสารเสพติดหรือพฤติกรรมเสพติดต่าง ๆ โดยอาการป่วยทางจิตอันเนื่องมาจากพฤติกรรมติดเกมนั้นจะเริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป^๑

which lists 'gaming disorder' in the same category as narcotic addiction and other types of disorders related to addiction, will come into effect on 1 January 2565 BE (2022 CE).

แต่อย่างไรก็ตาม ในด้านของบริษัทเกมทั่วโลก และสมาคมซอฟต์แวร์บันเทิง Entertainment Software Association (ESA) ได้แสดงความไม่เห็นด้วยต่อมติดังกล่าว โดยได้ทักท้วงเกี่ยวกับการจัดให้การติดเกมเป็นโรคอย่างหนึ่ง เนื่องจากยังไม่มียานวิจัยที่มากพอจะรับรอง

On 25 May 2562 BE (2019 CE), the World Health Assembly of the World Health Organization (WHO) considered a revision to the International Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-11), through which it was officially agreed to recognise 'gaming disorder' as a mental health condition. The new classification,

ได้ว่าการติดเกมเป็นอาการป่วย และมติดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมผู้ผลิตและพัฒนาเกมทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเกาหลีใต้ที่มีอุตสาหกรรมวีดีโอเกมขนาดใหญ่ ก็ได้ทักท้วงอย่างเป็นทางการ และแสดงความกังวลว่ามติดังกล่าวจะส่งผลให้เกมกลายเป็นสิ่งเลวร้าย และเป็นอุปสรรคต่อนักพัฒนาเกมและวงการอีสปอร์ตในระยะยาว

* ผู้ช่วยเลขานุการรองอธิการบดีสูงสุด, ผู้ช่วยบรรณาธิการจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา, ผู้เขียนหนังสือ “คู่มือฎีกาสัญญาสำคัญกฎหมายลักษณะครอบครัว - มรดก”, นบ., นบท., LL.M. in International Commercial Law, University of Leicester, LL.M. in Tax Law, Queen Mary University of London, อดีตผู้พิพากษาศาลจังหวัดภูเก็ต

** อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด, นบ., นบท., LL.M. in Intellectual Property Law, University College London, MJur, University of Oxford

^๑ หมายเหตุ : ภายในบทความต่อจากนี้ เฉพาะข้อความภาษาไทยที่เป็นตัวหนาเท่านั้น ที่จะมีการแปลเป็นภาษาอังกฤษ

สำหรับนิยามอาการติดเกมนั้น องค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นพฤติกรรมความบกพร่อง ทางด้านการควบคุมการเล่น เกม ผู้ป่วยให้ความสำคัญกับการเล่นเกมเหนือกิจกรรมอื่น ๆ และมีพฤติกรรมการเล่นเกมนวนเวียนซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่อง จนส่งผลให้เกิดความบกพร่องทางด้านบุคลิกภาพ, ครอบครัว, สังคม, การศึกษา และการทำงาน

As for the definition of ‘gaming disorder’, WHO identifies it as a pattern of behaviour characterised by impaired control over gaming. A person with gaming disorder prioritises gaming over other daily activities and demonstrates a pattern of persistent or recurrent gaming behavior, leading that person to suffer impairment in personal, family, social, educational and occupational functioning.

สำหรับประเทศไทย นายแพทย์ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ อธิบดีกรมสุขภาพจิตแพทย์แห่งประเทศไทย ได้แสดงความเป็นห่วงถึงอาการติดเกมของเด็กไทยว่า ประเทศไทยมีปัญหาปริมาณเด็กติดเกมมากเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก เนื่องจากผู้ปกครองขาดความตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว โดยส่วนใหญ่มักเลี้ยงลูกด้วยโทรศัพท์มือถือและให้เล่นเกมเพื่อที่จะได้อยู่ในสายตาจนทำให้เด็กมีปัญหาการติดเกมเรื้อรังต่อเนื่องจนเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงโดยเฉพาะวัยรุ่นเพศชาย ทั้งนี้ จากการตรวจสอบพบว่า มีเด็กที่เข้ารับการปรึกษาปัญหาการติดเกมอายุน้อยที่สุดอยู่ในวัยอนุบาล

Thailand is ranked among the top globally in terms of the number of children suffering from gaming addiction. Given the lack of awareness by parents regarding the issue, most of them allow their children to engage in the excessive use of mobile devices for gaming

with a view to keeping the children under control. This leads the children to become chronically addicted to gaming as they grow into their teenage years, which in turn increases the risk of addiction. The problem is more prevalent among boys. Moreover, findings show that the youngest recipients of gaming addiction counselling are children in kindergarten.

นอกจากนี้ นายแพทย์ยงยุทธ ยังได้แสดงความเห็นถึงผลกระทบต่อสุขภาพจากการติดเกม คือ ๑. เสียสายตา ๒. มีโอกาสเป็นโรคอ้วนเพิ่มขึ้นเพราะขาดการเคลื่อนไหว ๓. มีปัญหาสุขภาพจิตจากการขาดการสื่อสาร ไม่เข้าสังคม และหนีปัญหา พอเกิดปัญหาก็จะระบายด้วยการเล่นเกม และที่หนักที่สุด คือ การติดเกมจนไม่ยอมกิน ยอมนอน ทำให้ร่างกายอ่อนแอ สูญเสียเกลือแร่ และความสมดุลของร่างกาย และหากมีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ ย่อมมีโอกาสเสี่ยงอันตรายเพิ่มขึ้น จึงขอให้ผู้ปกครองควรเอาใจใส่บุตรหลาน

The effects of gaming disorder on health include (1) vision impairment, (2) the possibility of obesity due to the lack of physical movement, and (3) mental health problems owing to the lack of communication, anti-social behaviour and escapism through gaming with a view to relieving discomfort. The most serious health consequences of gaming disorder can be an impact on a person’s dietary and sleep pattern, which can lead to physical weakness, mineral deficiency and imbalance. Children with chronic medical conditions such as heart disease are at greater risk. As a result, parents or guardians should pay close attention to their children.

อ้างอิง

<https://highlight.kapook.com/view/188486>

<https://www.voathai.com/a/who-burnout-syndrome-gaming-disorder/4936277.html>

<https://mgronline.com/game/detail/9620000049959>

<https://mgronline.com/qol/detail/9620000041042>

เหตุในการรอกการลงโทษ และรอกการกำหนดโทษ

มนต์ชัย ชนินทรลีลา*

อุทิศ เพ็ชรใต้**

สุปวีณ์ นิमितกุล***

พิมพ์ชนก เจริญกิจจวง****

เมื่อบุคคลกระทำความผิดอาญาครบองค์ประกอบ ภายในและองค์ประกอบภายนอก โดยไม่มีเหตุยกเว้นความผิด และเหตุยกเว้นโทษ แม้ศาลจะพิพากษาว่ามีความผิด ศาลก็ ยังอาจใช้ดุลพินิจในการรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ จำคุกและโทษปรับแก่จำเลยในคดีที่ไม่ร้ายแรงได้ ซึ่งน่าจะเป็น ประโยชน์มากกว่าการบังคับใช้โทษจำคุก และมีผลดีทั้งต่อรัฐ ต่อสังคมและต่อตัวจำเลยเอง เนื่องจากศาลมีอำนาจที่จะ กำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูบำบัดผู้กระทำความผิดให้ กลับเข้าสู่สังคมและไม่ก่อปัญหาอีก อันเป็นการให้ออกาสผู้ กระทำความผิดกลับตัวเป็นพลเมืองดีและทำให้ตระหนักและ ระมัดระวังตนเองไม่ให้กระทำความผิดซ้ำในระหว่างระยะเวลา ที่รอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ นอกจากนี้ ศาลอาจ กำหนดให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือเยียวยา ความเสียหายโดยวิธีอื่นให้ผู้เสียหายด้วยก็ได้ และหากมี การกระทำความผิดซ้ำอีกหรือผิดเงื่อนไขคุมประพฤติ ศาลมี อำนาจแก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขคุมความประพฤติ หรือบวกโทษที่ รอกการลงโทษไว้ในคดีก่อน หรือกำหนดโทษจำคุกที่รอกการ กำหนดโทษในคดีก่อนบวกเข้ากับโทษในคดีหลังได้

การรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษนั้น มีหลัก

บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ว่าในคดีที่ศาล พิพากษาว่าจำเลยมีความผิดและจะลงโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี และ/หรือ ปรับ ถ้าปรากฏว่าผู้นั้น (๑) ไม่เคยรับโทษจำคุกมา ก่อน (ไม่เคยได้รับโทษจำคุกจริง ๆ) หรือ (๒) เคยรับโทษจำคุก มาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือต้องโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน (ไม่จำกัดว่าต้องเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือ ลหุโทษ) หรือ (๓) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษมาแล้ว เกินกว่า ๕ ปี แล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดในครั้ง หลังนี้เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิด ลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึงถึง (๑) เหตุเกี่ยวกับตัวจำเลย (๒) สภาพความผิด หรือการรู้สึกความผิด และพยายามบรรเทา ผลร้ายที่เกิดขึ้น และ (๓) เหตุอันอันควรปรานี แล้วศาลอาจใช้ ดุลพินิจในการรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ “จำคุก”^๑ และ โทษ “ปรับ” ได้ เพื่อให้โอกาสจำเลยกลับตัวภายในระยะเวลา ไม่เกิน ๕ ปี นับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยอาจกำหนดเงื่อนไข อื่นเพื่อคุมความประพฤติของจำเลยด้วยก็ได้^๒

ทั้งนี้ คดีส่วนใหญ่ศาลมักจะใช้วิธี “รอกการลงโทษ” (ไว้มีกำหนด ๒ ปี) มากกว่าวิธี “รอกการกำหนดโทษ” (โดยวิธี

* ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญา.

** ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญา.

*** ผู้ช่วยผู้พิพากษาคนที่ ๗๐.

**** ผู้ช่วยผู้พิพากษาคนที่ ๗๐.

^๑ แต่ในกรณีที่ศาลเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขัง ไม่อาจรอกการลงโทษกักขังได้ (ฎ. ๓๘๑๘/๒๕๓๓).

^๒ มาตรา ๕๖ ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกหรือปรับ และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปีไม่ว่าจะลงโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม หรือลงโทษปรับ ถ้าปรากฏว่าผู้นั้น

(๑) ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน หรือ

(๒) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษหรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ

(๓) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปี แล้วมากระทำความผิดอีกโดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

และเมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพ ความผิด หรือการรู้สึกความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือเหตุอันอันควรปรานีแล้ว ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอกการกำหนดโทษ หรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษไว้ ไม่ว่าจะรับโทษจำคุกหรือปรับอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่าง เพื่อให้โอกาสกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้ กำหนดแต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้

เงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ศาลอาจกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อตามควรแก่กรณีได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราว เพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ หรือตักเตือนตามที่เห็นสมควรในเรื่อง ความประพฤติและการประกอบอาชีพ หรือจัดให้กระทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์

(๒) ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพอันเป็นกิจจะลักษณะ

(๓) ให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพฤติได้อันอาจนำไปสู่การกระทำความผิดในทำนองเดียวกันอีก

(๔) ให้ไปรับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดให้โทษ ความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ หรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ ศาลกำหนด

รอกำหนดโทษมักจะใช้อู่ในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง) อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมี “คำแนะนำของประธานศาลฎีกา เกี่ยวกับวิธีการรอกำหนดโทษการรอกำหนดโทษและการกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙”^๓ ศาลพึงใช้วิธีการรอกำหนดโทษให้มากยิ่งขึ้น

เหตุ ๓ ประการ^๔ ที่ศาลใช้ประกอบดุลพินิจในการรอกำหนดโทษหรือรอกำหนดโทษจำคุกและหรือโทษปรับให้แก่จำเลย ได้แก่

(๑) เหตุเกี่ยวกับตัวจำเลย ศาลอาจพิจารณาถึงประวัติของผู้กระทำความผิด อายุ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษา สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น^๕ หากไม่ใช่ผู้ร้ายโดยสันดาน สามารถกลับตัวเป็นคนดีได้ ศาลอาจกำหนดโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดได้มากยิ่งขึ้น เช่น จำเลยเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาอายุน้อย ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน และกระทำความผิดไม่ร้ายแรง^๖ จำเลยอายุไม่เกิน ๒๐ ปี กระทำความผิดโดยมิได้ใช้อาวุธ (ปล้นทรัพย์) ลักษณะเป็นการกระทำของวัยรุ่นที่คิดคะนอง และเป็นนักศึกษาาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน (ฎ. ๘๖๘/๒๕๕๔) จำเลยเป็นผู้หญิงอายุมากแล้ว เคยรับราชการจนเกษียณอายุราชการทั้งไม่เคยกระทำความผิด

มาก่อน เพิ่งกระทำความผิดฐานฉ้อโกงเป็นครั้งแรก จำเลยอายุมากแล้ว และเพิ่งกระทำความผิดเป็นครั้งแรก (ฎ. ๑๔๖๕/๒๕๕๒) จำเลยกระทำความผิดไปเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทั้งจำเลยให้การรับสารภาพมาโดยตลอด แสดงว่าจำเลยรู้สำนึกในความผิดแห่งตน (ฎ. ๓๑๒๗/๒๕๕๐ - แจ้งความเท็จ) จำเลยมีอาชีพรับราชการและกระทำความผิดโดยประมาท มีฐานะที่จะเลี้ยงตัวและบุตรให้อยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี (ฎ. ๕๕๐๒/๒๕๓๖) มีการศึกษาดีและมีหน้าที่การงานเป็นกิจจะลักษณะ (ฎ. ๙๘/๒๕๓๓ - บุกรุกลำรางสาธารณะที่ต้นเขินมาก) จำเลยบวชมานาน ๓๐ พรรษา รับซื้อพระของใจ ๑๑ องค์ ราคา ๒๐ บาท ไว้เป็นของขำร่วยให้ผู้บริจาคเงินทำบุญ / มีประวัติดี เป็นผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคม (ฎ. ๓๐๙๘/๒๕๒๕, ฎ. ๘๗๓/๒๕๓๔) จำเลยมีและพาอาวุธปืนพกกลุขของสันมีความประพฤติดีเรียบร้อย มีหนังสือรับรองของกำนัน รองผู้ว่าราชการจังหวัด และเจ้าคณะตำบล ว่ามีความประพฤติดี ชอบช่วยเหลือและทำความดีประโยชน์ให้แก่ทางราชการและสังคมโดยส่วนรวมในหลาย ๆ ด้าน (ฎ. ๕๕๖/๒๕๓๖) จำเลยไม่มีพฤติกรรมแห่งคดีเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมาก่อน จำเลยเป็นหญิงและป่วยมีความดันโลหิตต่ำ ซึ่งโรงพยาบาลกลางกรมราชทัณฑ์ไม่มีเตียงที่จะรับจำเลยไว้รักษา หากถูกคุมขังอาจมีอันตรายถึงแก่ชีวิต

- (๕) ให้เข้ารับการศึกษาอบรม ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด
- (๖) ห้ามออกนอกสถานที่อยู่อาศัย หรือห้ามเข้าในสถานที่ใดในระหว่างเวลาที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ จะใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์ใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางด้วยก็ได้
- (๗) ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือเยียวยาความเสียหายโดยวิธีอื่นให้แก่ผู้เสียหายตามที่ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายตกลงกัน
- (๘) ให้แก้ไขฟื้นฟูหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมหรือชดใช้ค่าเสียหายเพื่อการดังกล่าว
- (๙) ให้ทำทัณฑ์บนโดยกำหนดจำนวนเงินตามที่ศาลเห็นสมควรว่าจะไม่ก่อเหตุร้ายหรือก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สิน
- (๑๐) เงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดเพื่อแก้ไข ฟื้นฟู หรือป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดซ้ำหรือมีโอกาสกระทำความผิดซ้ำอีก หรือเงื่อนไขในการเยียวยาผู้เสียหายตามที่เห็นสมควร

เงื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดตามความในวรรคสองนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำขอของผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานว่าพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการควบคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควรศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดเสียก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขข้อใดตามที่กล่าวในวรรคสองที่ศาลยังมิได้กำหนดไว้เพิ่มเติมขึ้นอีกก็ได้ หรือถ้ามีการกระทำผิดทัณฑ์บนให้น่าพบญัตติมาตรา ๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ทั้งนี้ การรอกำหนดโทษหรือรอกำหนดโทษให้แก่จำเลย เป็นดุลพินิจของศาล หากใช้บทบังคับให้ศาลต้องรอกำหนดโทษจำเลยเสมอไปไม่ (ฎ. ๖๔๙๑/๒๕๕๓) , ในกรณีที่เกิดพิพาทถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกจำเลย หากจำเลยถูกฟ้องภายหลังที่ศาลยุติธรรม ศาลยุติธรรมที่ไม่สามารถรอกำหนดโทษจำเลยที่ได้กระทำความผิดในครั้งหลังได้อีก (ฎ. ๘๖๘๕/๒๕๕๘).

^๓ ในความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินห้าปี คดีความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว คดีความผิดอันยอมความได้ คดีความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ คดีที่ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปี คดีที่จำเลยไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน หรือคดีที่ตามบัญญัติมาตรฐานการลงโทษของศาลกำหนดให้ ความผิดนั้นอาจรอกำหนดโทษได้ หากพฤติการณ์แห่งคดีปรากฏว่า (๑) จำเลยกระทำความผิดโดยมีสาเหตุมาจากความยากจนหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และไม่เกิดความเสียหายร้ายแรง (๒) จำเลยสำนึกถึงการกระทำความผิดและพยายามบรรเทาผลร้าย และในกรณีมีผู้เสียหายบุคคลดังกล่าวไม่ตั้งใจดำเนินคดี (๓) จำเลยเป็นผู้มีครอบครัว คนชรา คนพิการ ผู้ที่ป่วยเจ็บหรือเป็นโรคร้ายแรง (๔) ผู้เสียหายกับจำเลยมีความสัมพันธ์กันทางใดทางหนึ่ง เช่น เป็นบุคคลในครอบครัว และผู้เสียหายกับจำเลยต่างมีความเข้าใจที่ดีต่อกันแล้ว (๕) พฤติการณ์อื่นใดอันสมควรรอกำหนดโทษเพื่อมิให้จำเลยมีประวัติการต้องโทษติดตัว ศาลพึงใช้วิธีการรอกำหนดโทษ

นอกจากนี้ ศาลยังอาจกำหนดเงื่อนไขอื่น ๆ เพื่อคุ้มครองจำเลยตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง (๑๐) ตาม “คำแนะนำของประธานศาลฎีกา เกี่ยวกับวิธีการรอกำหนดโทษ การรอกำหนดโทษและการกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙” ได้แก่ (๑) ให้จำเลยปฏิบัติศาสนกิจตามที่เห็นสมควร (๒) ให้จำเลยบริจาคเงินเพื่อการกุศลหรือสาธารณประโยชน์ (๓) ห้ามจำเลยเสพสุราหรือยาเสพติดให้โทษ (๔) ให้จำเลยปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลหรือดูแลผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนสำหรับจำเลยที่กระทำความผิดโดยประมาท.

^๔ ทั้งนี้ ศาลไม่จำเป็นต้องระบุถึงเหตุต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ให้ปรากฏโดยแจ้งชัดในคำพิพากษา (ฎ. ๕๗๒๑/๒๕๕๔)

^๕ โปรดดู “ตัวอย่างคำร้องประกอบคำให้การรับสารภาพขอให้ศาลลงโทษสถานเบาและรอกำหนดโทษ” ในตอนท้าย.

^๖ ในกรณีที่ศาลทราบถึงประวัติการกระทำความผิดของจำเลยครั้งก่อนจากการรายงานของเจ้าหน้าที่ศาล ศาลก็สามารถพิพากษาลงโทษจำเลยโดยไม้อรการลงโทษได้ เนื่องจากรายงานเจ้าหน้าที่ไม่ใช่พยานหลักฐาน และโทษก็ไม่ได้บรรยายไว้ในฟ้อง การที่จำเลยรับสารภาพจะถือว่ารับว่าเคยกระทำความผิดครั้งก่อนตามรายงานเจ้าหน้าที่หาได้ไม่ (ฎ. ๑๔๖๑๘/๒๕๕๘) ดังนั้น หากศาลจะลงโทษจำเลยโดยไม่รอกำหนดโทษ ศาลจะต้องสอบคำให้การจำเลยและจัดไว้ให้ชัดเจนในประเด็นดังกล่าวเสียก่อน.

^๗ ฎ. ๑๑๗๑/๒๕๓๓, ๑๘๓๕/๒๕๓๓, ๑๘๘๖/๒๕๕๒ (ลักเอาสัญญาณโทรศัพท์ แต่ได้บรรเทาผลร้ายชดใช้เงินให้แก่ผู้เสียหายแล้ว และเพิ่งกระทำความผิดเป็นครั้งแรก).

(กฎ. ๖๖๔/๒๕๓๖), จำเลยมีลักษณะบกพร่องทางจิตใจชอบอยากได้ของคนอื่น ประกอบกับจำเลยได้นำเงินที่ (ลัก) ยังไม่ได้คืนมาคืนให้ผู้เสียหายครบถ้วนแล้ว (กฎ. ๙๙๔/๒๕๓๕), ประกอบอาชีพสุจริต เป็นผู้รับผิดชอบในฐานะบรรณาธิการไม่ใช้ผู้เขียน (กฎ. ๖๐๓/๒๕๓๓, กฎ. ๔๕๒/๒๕๓๖)^๗, กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่นับว่ากำลังอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี (กฎ. ๖๖๔/๒๕๑๑)

(๒) สภาพความผิด หรือการรู้สึกความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น กรณีที่ศาลใช้ดุลพินิจในการรอกการลงโทษให้แก่จำเลย มักเป็นกรณีพฤติการณ์แห่งคดีไม่ร้ายแรง ที่ศาลใช้ดุลพินิจในการรอกการลงโทษให้แก่จำเลย เช่น ผู้เสียหายมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหาย (กฎ. ๓๖๕๕/๒๕๒๙ - พรากผู้เยาว์โดยผู้เยาว์ไม่เต็มใจไปด้วย, กฎ. ๑๒๓๗/๒๕๓๒), ชกต้อยทำร้ายสาหัส มิได้ใช้อาวุธ อันเกิดจากการทะเลาะวิวาทกัน (กฎ. ๑๘๙๕/๒๕๓๓), กระทำไปโดยบันดาลโทสะหรือป้องกันเกินกว่าเหตุ (กฎ. ๔๓๕/๒๕๐๐, กฎ. ๑๘๖/๒๕๒๔, กฎ. ๓๒๙/๒๕๔๑, กฎ. ๑๒๕๕/๒๕๖๑), อาวุธปืนแก่ปยาวซึ่งมีอาณานาจไม่ร้ายแรง มิใช่เพื่อใช้ประโยชน์ในการยิงสัตว์เล็ก ๆ ที่มารบกวนก่อดินที่ขี้ไร ใช้ยิงสัตว์ในบางครั้งเพื่อการยิงชีพ มิใช่ล่าสัตว์ (กฎ. ๓๘๑๖/๒๕๔๗, ๔๐๘๔/๒๕๔๓), หมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘ โดยนำข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ฯ (กฎ. ๒๗๗๘/๒๕๖๑) กระทำความผิดเพราะหวังต่อทรัพย์สินที่มีจำนวนเพียงเล็กน้อย (กฎ. ๔๗๐๕/๒๕๓๖), การเล่นการพนันที่มีเงินของกลางมีเพียง ๒๓ บาท (ทั้งจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๑๕ ต่างมีการงานทำเป็นหลักแหล่ง - กฎ. ๑๘๘๖/๒๕๓๓), การกระทำของจำเลยเป็นเพียงเพื่อต้องการจะได้เงินรางวัลเลขท้ายซึ่งเป็นเงินจำนวนเล็กน้อย (กฎ. ๑๘๓๕/๒๕๓๓), การกระทำความผิดระหว่างญาติหรือบุคคลใกล้ชิดอาจเป็นเหตุให้ศาลรอกการลงโทษ เช่น วางเพลิงเผาทรัพย์ที่มีราคาน้อยและไม่น่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นโดยผู้เสียหายกับจำเลยเป็นญาติกัน (กฎ. ๘๗๔๖/๒๕๔๓), จำเลยแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานที่ดินว่าตนเองไม่มีคู่สมรสเพื่อทำการโอนที่ดินสินสมรสระหว่างโจทก์และจำเลย (กฎ. ๘๗๓๙/๒๕๕๒), ในคดีทำให้เสียทรัพย์ จำเลยรื้อบ้านของโจทก์ร่วม ซึ่งมีสภาพชำรุดทรุดโทรมและไม่ได้ใช้เป็นที่อยู่อาศัยมานานนับสิบปี แล้วสร้างศาลาที่พักสาธารณะประโยชน์ขึ้นแทน เพื่อให้ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน แม้เป็นความผิดต่อกฎหมายที่ไม่ได้ขออนุญาตโจทก์ร่วมก่อน แต่พฤติการณ์แห่งคดีไม่ร้ายแรงนัก จึงให้รอกการกำหนดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ (กฎ. ๑๒๓๘๗/๒๕๕๗), นอกจากนี้ การที่จำเลยลุแก่ความผิด เข้ามอบตัวต่อเจ้าพนักงานรับสารภาพ หรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายและครอบครัว

ก็อาจถือเป็นเหตุรอกการลงโทษจำเลยได้ เช่น ใช้บัตรเอทีเอ็มเบิกถอนเงินโดยผิดพลาดไปรวมถึง ๕๔ ครั้ง เป็นเงิน ๙๐๘,๙๐๐ บาท แต่หลังเกิดเหตุจำเลยเข้ามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน และให้การรับสารภาพอันเป็นการลุแก่ความผิด ทั้งได้บรรเทาผลร้ายโดยชดใช้เงินแก่โจทก์ร่วมจนครบถ้วน (กฎ. ๘๕๕๒/๒๕๕๒)

(๓) เหตุอันอันควรปราณี อาจเป็นเหตุเกี่ยวกับคดี หรือพฤติการณ์นอกคดี เช่น จำเลยชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บิดามารดาของผู้ตายหลังจากศาลชั้นต้นพิพากษาแล้ว และผู้เสียหายไม่ติดใจดำเนินคดีกับจำเลย (กฎ. ๕๔๗๘/๒๕๓๓, กฎ. ๙๙๔/๒๕๓๕, กฎ. ๕๕๓๙/๒๕๔๕ - กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายและหลบหนีไม่แจ้งเหตุ, กฎ. ๒๔๒๖/๒๕๕๐ - ปลอมและใช้เอกสารปลอม) จำเลยกระทำความผิดฐานขับรถบรรทุกน้ำหนักเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดเป็นครั้งแรก การลงโทษจำคุกกระยะสั้นนอกจากจะไม่เกิดผลในการแก้ไขให้จำเลยกลับตัวเป็นคนดีแล้ว ยังทำให้จำเลยกลายเป็นคนมีประวัติเสื่อมเสีย เมื่อพ้นโทษแล้วยากที่จะกลับตัวประกอบสัมมาอาชีพโดยสุจริตต่อไปได้ ย่อมส่งผลให้ครอบครัวหรือผู้อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของจำเลยพลอยได้รับความเดือดร้อนทุกข์ยากไปด้วย (กฎ. ๑๙๙๓/๒๕๔๐), ไม่ปรากฏว่าจำเลยกระทำความผิดซ้ำอีกตั้งแต่วันที่จำเลยถูกจับได้ว่ากระทำความผิดจนถึงเวลาที่พนักงานอัยการโจทก์ยื่นฟ้องจำเลย อันเป็นระยะเวลาห่างกันเกือบ ๙ ปี น่าเชื่อว่าจำเลยมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น (กฎ. ๑๗๓๖๘/๒๕๕๑), จำเลยครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐแต่ไม่ใช่ที่สาธารณะสมบัติที่ประชาชนใช้ร่วมกัน ทั้งจำเลยครอบครองที่ดินดังกล่าวต่อเนื่องจากบิดาจำเลยที่ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนแล้ว จึงอาจทำให้จำเลยเข้าใจไปได้ว่าจำเลยมีสิทธิครอบครองพฤติการณ์ในการกระทำความผิดของจำเลยจึงไม่ร้ายแรงนัก (กฎ. ๑๓๙๙๙/๒๕๕๖)

นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างคดีที่น่าสนใจที่ศาลใช้ดุลพินิจ “รอกการลงโทษ” ให้แก่จำเลยอีกเป็นจำนวนมาก โดยอาจให้ *คความประพฤติ* ของจำเลย ฯ ด้วย^๘ เช่น ร่วมกันต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานหรือผู้ซึ่งต้องช่วยเจ้าพนักงานในการปฏิบัติกรตามหน้าที่ / โดยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่สามคนขึ้นไป และฐานประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยนและจำหน่ายแผ่นวีซีดีและแผ่นดีวีดีภาพยนตร์โดยไม่ได้รับใบอนุญาต (กฎ. ๕๖๒๑/๒๕๕๕, กฎ. ๖๘๗๕/๒๕๕๗, ๑๗๖/๒๕๔๓, ๔๙๕๐/๒๕๔๐, ๓๘๘๑/๒๕๓๐ วินิจฉัยในทำนองเดียวกัน)^๙, แจ้งความเท็จและเบิกความเท็จ (กฎ. ๒๔๘๖/๒๕๕๘, ๑๐๔๖/๒๕๓๖, ๓๘๘๗/๒๕๓๓), ยักยอกทรัพย์สินหาย (กฎ. ๘๖๓๔/๒๕๕๕), ปลอมและ

^๗ ตู.ฎ. ๓๑๙/๒๕๖๐ วินิจฉัยว่า จำเลยที่ 1 ในฐานะเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ตาม พ.ร.บ.จดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๒๐ ... ไม่อาจลงโทษ ในความผิดฐานหมิ่นประมาทได้ แต่ในฐานะเป็นผู้ให้บริการยินยอมให้มีการนำข้อมูลอันเป็นเท็จดังกล่าวเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ จึงมีความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ฯ (ปรับ ๓๐,๐๐๐ บาท ฯ) .

^๘ การกำหนดเงื่อนไขเพื่อ *คความประพฤติ* แก่จำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ เป็นเพียงวิธีการที่ศาลกำหนดเงื่อนไขประกอบการใช้ดุลพินิจรอกการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยเท่านั้น มิได้มีหลักเกณฑ์ว่าความผิดที่จะกำหนดเงื่อนไข *คความประพฤติ* ต้องเป็นความผิดร้ายแรงหรือจำเลยต้องมีความประพฤติเสื่อมเสียหรือเป็นอันตรายต่อสังคมหรือติดยาเสพติดให้โทษดังที่จำเลยกล่าวอ้าง (กฎ. ๘๗๓๙/๒๕๕๒).

^๙ แต่ถ้าเป็นการต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติกรตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย ไม่รอกการลงโทษ (กฎ. ๒๖๓๓-๒๖๓๔/๒๕๕๔ , ๒๙๙๕/๒๕๕๕).

ใช้เอกสารปลอม (ฎ. ๕๓๖๖/๒๕๕๒), ใช้บิลเงินสดใบกำกับภาษี อันเป็นเอกสารสิทธิปลอม (ฎ. ๑๓๙๓/๒๕๔๓, แต่ดู ฎ. ๓๓๔๘/๒๕๔๑ ปลอมบิลเงินสดใบกำกับภาษี เป็นการฉ้อโกงภาษี ไม่รอกการลงโทษ), *พรากเด็กหญิง* ซึ่งสมัครใจยินยอมร่วม ประเวณีกับจำเลย โดยได้รับชดใช้ค่าเสียหาย ๔๐,๐๐๐ บาท จนผู้กล่าวหาทั้งสองไม่ติดใจเอาความกับจำเลย เหตุส่วนตัวของผู้ถูกกล่าวหาแต่ละคนต่างก็มีเกียรติประวัติในด้านการทำคุณงามความดีและอุทิศตนกับเสียสละเพื่อประโยชน์แก่ชุมชน และสังคมมาโดยตลอด อีกทั้งผู้ถูกกล่าวหาทุกคนดังกล่าวต่างมีบุคคลในครอบครัวที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูฯ (ฎ. ๑๔๔๗/๒๕๕๑), *บุกรุกแล้วทำร้าย* ในภายหลัง (ฎ. ๑๕๗๖/๒๕๕๗, ๔๕๗๙/๒๕๓๐)

ตัวอย่างคดีที่ศาลไม่รอกการลงโทษหรือไม่รอกการกำหนดโทษให้แก่จำเลย

สำหรับกรณีที่ศาลเห็นว่า*ไม่สมควรรอกการลงโทษหรือไม่รอกการกำหนดโทษ*นั้น ย่อมเป็นเรื่องในทางตรงกันข้ามกันกับคดีที่ศาลรอกการลงโทษข้างต้น กล่าวคือ มักเป็นคดีที่มี *พฤติการณ์แห่งคดีร้ายแรง* ไม่สมควรให้ออกคำสั่งจำเลยกลับตัวกลับใจได้อีก เช่น การกระทำความผิดมีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมและบุคคลจำนวนมาก ความผิดต่อราชการหรือการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เป็นของรัฐหรือของสาธารณะ หรืออาจเป็นเหตุและปัจจัยจากตัวจำเลย เช่น จำเลยมีอาชีพรับราชการหรือประกอบวิชาชีพอันเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน แต่กระทำความผิดเสียเอง การกระทำความผิดของจำเลยมีลักษณะออกอาจไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายหรือทำให้กระบวนพิจารณาคดียุ่งยาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- *ปลอมและใช้เอกสารราชการปลอม* เพื่ออ้างเป็นหลักฐานประกอบการยื่นขอประกันตัว (ฎ. ๘๓๓/๒๕๖๑), ปลอมแล้วร่วมกันใช้ใบบันทึกการขาย (เซลสลิป) ของธนาคารอันเป็นเอกสารสิทธิ (ฎ. ๗๙๐๔/๒๕๕๓), ปลอมบัตรเครดิตธนาคารแล้วใช้บัตรเครดิตดังกล่าวรูดกับเครื่องรูดบัตรเครดิตซึ่งธนาคารให้ไว้แก่จำเลยและปลอมเซลสลิปของบุคคลหลายคน (ฎ. ๕๕๙๘/๒๕๔๐)

- ความผิดฐานเป็นผู้ขับขี่*เสพเมทแอมเฟตามีน* ขณะปฏิบัติหน้าที่จำเลย*ขับรถบรรทุก*ไปตามถนนสาธารณะ อาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้คนที่ใช้เส้นทางเดินรถร่วมกับจำเลยได้ทุกขณะ เพราะอาการเมายาเสพติดีย่อมทำให้ขาดสติ ไม่สามารถใช้ความระมัดระวังในการขับขี่ได้อย่างเต็มที่ ดังเช่นในภาวะที่มีสติสัมปชัญญะบริบูรณ์ (ฎ. ๘๕/๒๕๖๑, ฎ. ๒๓๘๕/๒๕๖๐, ฎ. ๖๕๒๕/๒๕๖๐)

- แม้ผู้เสียหายกับจำเลยซึ่งมีภริยาอยู่แล้ว*สมัครใจมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกัน* แต่จำเลยก็*ไม่ควรนำเรื่องดังกล่าวมาขู่เชิญเรียกเอาเงิน*จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท (*ริตเอาทรัพย์สิน*)

จากผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นการกระทำที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้เสียหาย อันเป็นเรื่องที่ร้ายแรง ส่วนที่ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายจนไม่ติดใจเอาความแก่จำเลยนั้น ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ก็นำมาเป็นเหตุกำหนดโทษจำเลยในสถานเบาแล้ว (ฎ. ๑๒๖๘๕/๒๕๕๘)

- *มีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครอง*โดยไม่ได้รับอนุญาต จำนวน ๒๐ เม็ด ซึ่งมีใช้จำนวนเล็กน้อย (ฎ. ๔๖๔๗/๒๕๕๘ - ปัจจุบันให้สันนิษฐานว่าเป็นการมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย)

- *ขับรถยนต์บรรทุกซึ่งมีน้ำหนักบรรทุกและน้ำหนักบรรทุกรวมกันเกินกว่าที่ทางการกำหนดถึง ๖,๑๐๐ กิโลกรัม* (ฎ. ๑๓๘๕/๒๕๓๐)

- *กระทำความผิดฐานยึดถือ ครอบครอง ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ในป่าสงวนแห่งชาติ* ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ต้นน้ำลำธาร เป็นการทำลายป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของประเทศ ทั้งยังส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและคุณภาพสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปซึ่งเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่เกิดภัยธรรมชาติ ประกอบกับจำเลยเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลฯ (ฎ. ๖๔๙๙/๒๕๕๙)

- *มีอาวุธปืนพกกลุ่กของเป็นอาวุธร้ายแรงโดยสภาพ* ทั้งไม่มีเครื่องหมายทะเบียนของเจ้าพนักงานประทับไว้ หากนำไปใช้ในการกระทำความผิดอื่นแล้ว ย่อมยากแก่การตรวจสอบหาตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริง การที่จำเลยพาอาวุธปืนกับเครื่องกระสุนปืนของกลางติดตัวไปในที่เกิดเหตุ เป็นการกระทำที่ไม่เคารพยำเกรงต่อกฎหมาย สร้างความหวาดกลัวต่อสุจริตชนและกระทบต่อความสงบเรียบร้อยในสังคม พฤติการณ์แห่งคดีเป็นเรื่องร้ายแรง (ฎ. ๑๐๓๓๘/๒๕๕๓ (ประชุมใหญ่)), อาวุธปืนของกลางเป็นปืนไม่มีเครื่องหมายทะเบียน อาวุธปืนร้ายแรง จำเลยพาไปข่มขู่คน แม้ไม่มีกระสุนปืนแต่ก็ทำให้ประชาชนหวาดกลัว (ฎ. ๑๘๕๕/๒๕๔๗, ๗๑๘๐/๒๕๖๐), *มีและพาอาวุธปืนติดตัวไปโดยไม่ได้รับอนุญาต* และยิงชุดลอบเครื่องหมายทะเบียนอาวุธปืนอันเป็นเอกสารราชการ เพื่อให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าเป็นอาวุธปืนไม่มีเครื่องหมายทะเบียน นับเป็นการกระทำความผิดอย่างออกอาจ ไม่เคารพยำเกรงกฎหมาย ส่อแสดงถึงพฤติการณ์ไม่สุจริตของจำเลย (ฎ. ๖๒๖๖/๒๕๕๕)^{๑๐}

- *จำเลยใช้กระแสไฟฟ้าทำการประมง*ในบริเวณลำคลองสาธารณะ พฤติการณ์แห่งคดีจึงเป็นเรื่องร้ายแรง แม้จำเลยมีภาระต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูครอบครัว ก็ไม่เพียงพอที่จะรอกการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลย แต่เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อนจึงเห็นสมควรให้ลงโทษกักขังแทนโทษจำคุก (ฎ. ๗๐๒๕/๒๕๕๒)

- *กระทำอนาจารผู้เสียหาย* เพื่อสำเร็จความใคร่ของ

^{๑๐} แต่ดู ฎ. ๒๐๕๔/๒๕๔๗ การมีพาอาวุธปืนและกระสุนปืนติดตัวไปในเมือง แต่ไม่ปรากฏว่าจะใช้ก่ออาชญากรรมใด รอกการลงโทษไว้ ๓ ปีฯ, ฎ. ๕๕๖/๒๕๓๖ มีและพาอาวุธปืนลูกซองสั้นที่ยังได้ตรวจลั่นดิ่ง ไม่ปรากฏว่าจำเลยจะพาอาวุธปืนของกลางนั้นไปประกอบอาชญากรรมหรือกระทำการอันมิชอบ โดยมีหนังสือรับรองของกำนัน รองผู้ว่าราชการจังหวัด และพระภิกษุเจ้าคณะตำบลยืนยันว่า จำเลยมีความประพฤติดี ชอบช่วยเหลือทางราชการและทำคุณประโยชน์ให้แก่ราชการและสังคมโดยส่วนรวมในหลาย ๆ ด้าน ฯ

ตนบนสถานีรถไฟฟ้า ตามรายการประวัติปรากฏว่าจำเลยกระทำความผิดในลักษณะเดียวกันหลายครั้ง แพทย์วินิจฉัยว่าจำเลยมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศและอาการซึมเศร้า การควบคุมตนเองไม่ดี ไม่มีอาการโรคจิต โดยจำเลยเข้ารับการรักษาบำบัดตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุคดีนี้ แสดงว่าการบำบัดรักษาไม่เป็นผล หากปล่อยให้จำเลยใช้ชีวิตในสังคมโดยไม่ควบคุมตัวจำเลยไว้ระยะหนึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้อื่นและสังคมได้ (ฎ. ๖๖๖๘/๒๕๕๑)

- การกระทำความผิดฐานเป็นเจ้ามือรับกินรับใช้ (สลากกินรวบและทายผลการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ) เป็นการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสงบสุขของครอบครัว เป็นการทำลายทรัพยากรมนุษย์ สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคม (ฎ. ๖๑๖๘/๒๕๕๗ (ไพบย สลากกินรวบ ๙๒ แผ่น), ฎ. ๑๐๗๐/๒๕๔๙, ฎ. ๘๒๔๗/๒๕๔๘, ฎ. ๑๒๐/๒๕๔๗)

- การที่จำเลยให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้ลงคะแนนแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนหนึ่งคนใดนั้น เป็นการแทรกแซงมติประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถคัดสรรบุคคลที่เหมาะสมจะเป็นตัวแทนที่แท้จริงของประชาชน ซึ่งการกระทำดังกล่าวสร้างความเสียหายแก่ชุมชนและยังเป็นการทำลายรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (ฎ. ๒๒๖/๒๕๕๐)

- มีไม้สักแปรรูปและไม่สักท่อนถึง ๑๖๔ ท่อน และใช้ตราสอบป่าที่ได้มาจากการแจ้งความเท็จ เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัว พฤติการณ์ร้ายแรง ไม่รอกการลงโทษ (ฎ. ๔๐๙๕/๒๕๔๗), ไม้ที่จำเลยแปรรูปและไม่แปรรูปของกลางที่จำเลยมีไว้ในครอบครองเป็นไม้สัก มีจำนวนถึง ๑๔๙ แผ่น ปริมาตร ๑.๔๕ ลูกบาศก์เมตร นับว่าเป็นไม้จำนวนมาก ถือเป็น ส่วนหนึ่งของการสนับสนุนให้ตัดไม้ทำลายป่าซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร และเป็นทรัพยากรธรรมชาติอันมีค่า ประมาธราคาไม่ได้ แม้จำเลยจะเป็นเพียงลูกจ้างของนายค้า แต่ก็ทำเพื่อการค้า (ฎ. ๑๓๖/๒๕๔๖)

- การกระทำของจำเลยทำให้ผลิตผลจากพันธุ์พืชไม่ได้มาตรฐาน และเป็นการหลอกลวงเกษตรกรให้ได้รับความเสียหาย เป็นผลกระทบโดยตรงต่อเศรษฐกิจของประเทศ (ฎ. ๑๐๕๖๕/๒๕๕๓)

- ลักเงินจากเครื่องโทรศัพท์สาธารณะที่ติดตั้งไว้บริการประชาชน ไม่คำนึงถึงความสงบสุขของประชาชน ไม่รอกการลงโทษ (ฎ. ๙๘๕/๒๕๔๗)

- แจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานเพื่อช่วยเหลือคนต่างด้าวที่ได้รับบัตรประจำตัวประชาชน เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ เป็นเรื่องร้ายแรง (ฎ. ๘๖/๒๕๔๗)

- กระทำผิดระหว่างรอกการลงโทษ และยังขับรถเบียดรถเจ้าพนักงานตำรวจที่เข้าจับกุม ส่อถึงการไม่รู้จักเกรงกลัว ไม่รอกการลงโทษ (ฎ. ๕๙/๒๕๔๗)

- จำเลยกับพวกขับรถจักรยานยนต์ใช้ผิดไล่พันผู้เสียหายบนท้องถนนต่อหน้าผู้คนที่สัญจรไปมาจำนวนมาก แสดง

ถึงนิสัยอันธพาลและไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายและทำให้ผู้คนเกิดความรังเกียจไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม พฤติการณ์แห่งคดีเป็นเรื่องร้ายแรง ประกอบกับจำเลยเคยกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่น และศาลให้ออกาสจำเลยด้วยการรอกการลงโทษมาครั้งหนึ่งแล้ว แต่จำเลยไม่เข็ดหลาบมากระทำความผิดคดีนี้อีก (ฎ. ๕๘๗/๒๕๕๓)

- คดีทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย ไม่ปรากฏว่าจำเลยกับพวกมีสาเหตุโกรธเคืองกันเป็นส่วนตัวมาก่อน ถือได้ว่าจำเลยกับพวกได้กระทำต่อผู้ตายและผู้เสียหายทั้งสามด้วยความรุนแรงอย่างออกอาจเยี่ยงอันธพาล ไม่เคารพยำเกรงต่อกฎหมายบ้านเมือง นับว่าเป็นภัยร้ายแรงต่อสังคม โดยส่วนรวมและเป็นการทำลายภาพพจน์ของชาติบ้านเมืองเป็นอย่างมาก จำเลยบรรลุนิติภาวะแล้ว ย่อมต้องมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีที่จะไม่กระทำความผิดร้ายแรงเช่นนั้น ความจำเป็นเกี่ยวกับครอบครัวเป็นความจำเป็นที่มีอยู่ด้วยกันทุกคน ไม่มีเหตุสมควรที่จะรอกการลงโทษ (ฎ. ๒๘๘/๒๕๕๓)

- บุกรุกและทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส (ฎ. ๘๓๕๗/๒๕๕๐ , ๑๑๘๕/๒๕๔๒)

- ตามพฤติการณ์แห่งคดีที่จำเลยขับรถยนต์ไปพบผู้เสียหายเพื่อทวงหนี้ แต่ผู้เสียหายไม่ยอมชำระหนี้และได้โต้เถียงกัน จำเลยจึงกระชากสร้อยคอของผู้เสียหายไปได้ครึ่งเส้นเพื่อบังคับชำระหนี้ การกระทำความผิดของจำเลยเป็นการกระทำที่ออกอาจไม่เคารพต่อกฎหมายของบ้านเมือง ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลซึ่งอยู่ร่วมกันในสังคม (ฎ. ๔๘๘๒/๒๕๕๐)

- จำเลยทั้งสองใช้อาวุธมีดและเหล็กแหลมบังคับจับตัวหน่วงเหนี่ยวกักขัง ผู้เสียหายที่ยินยอมรถประจำทางหน้าศูนย์การค้า เป็นการกระทำที่ออกอาจ ไม่ยำเกรงต่อกฎหมายบ้านเมือง (ฎ. ๑๑๗/๒๕๕๐)

- ร่วมกันลักรถจักรยานยนต์โดยใช้ยานพาหนะแม่จะอายุ ๑๘ ปีเศษ (ฎ. ๑๕๐๔/๒๕๔๗)

- จำเลยร่วมกับพวกขับรถจักรยานยนต์แข่งกันประมาณ ๔๐๐ คัน โดยใช้ความเร็วสูง เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสและทรัพย์สินเสียหาย (ฎ. ๗๐๘๔/๒๕๔๗, ฎ. ๑๐๕๔๔/๒๕๔๖)

- การที่จำเลยเคยรับราชการในตำแหน่งสำคัญและทำคุณความดี ทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติมากมา ขณะดำรงตำแหน่งหรือในระยะต่อมาจนได้รับการสรรหาและคัดเลือกให้เป็นกรรมการการเลือกตั้ง แสดงว่าจำเลยได้รับการเชื่อถือว่าเป็นผู้มีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ จำเลยเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งมีหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ดังนั้น จำเลยจะต้องดำรงความซื่อสัตย์สุจริตและความเป็นกลางทางการเมืองให้มั่นคงที่สุด แต่จำเลยกลับกระทำการในลักษณะตรงกันข้าม วินิจฉัยสั่งการโดยมิชอบด้วยหน้าที่เป็นคุณแก่พรรค พ.

อันเป็นพรครรัฐบาล อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายและคุณธรรม เท่ากับว่าจำเลยยอมละทิ้งคุณความดี คุณประโยชน์ของตนที่มีมาก่อนจนหมดสิ้น จำเลยไม่ควรยกคุณความดี คุณประโยชน์ที่เคยทำมากล่าวอ้างเพื่อประโยชน์แก่ตนได้อีก แม้จำเลยจะมีอายุประมาณ ๗๐ ปีแล้ว และมีสุขภาพไม่ดี ก็ยังไม่เป็นเหตุผลเพียงพอที่จะรอกการลงโทษจำคุก (ฎ.๑๕๒๓๒/๒๕๕๘)

- จำเลยหลอกลวงโจทก์ว่าจำเลยเป็นทนายความ ทำให้โจทก์หลงเชื่อมอบเงินให้จำเลย เป็นการกระทำที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ไม่คำนึงถึงความเสียหายและความเดือดร้อนของผู้อื่น ไม่มีเหตุรอกการลงโทษ แต่การนำเงินค่าเสียหายมาวางต่อศาลเพื่อชดเชยแก่โจทก์เป็นการบรรเทาผลร้ายแห่งคดี ถือเป็นเหตุบรรเทาโทษ (ฎ.๒๑๘๘/๒๕๕๙)

- จำเลยเป็นพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐตำแหน่งพนักงานบัญชีระดับ ๕ ซึ่งจะต้องทำหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่ถูกกฎหมายกำหนด แต่จำเลยได้อาศัยโอกาสที่มีตำแหน่งหน้าที่ดังกล่าวเบียดบังเอาทรัพย์สินที่ได้รับไว้ตามหน้าที่ กรณีจึงถือเป็นเรื่องที่ร้ายแรงสมควรที่จะลงโทษให้เป็นเยี่ยงอย่างพนักงานที่มีหน้าที่อย่างเช่นจำเลย (ฎ.๘๐๒๙/๒๕๕๖)

- *ปลอมเอกสารแผ่นป้ายทะเบียนรถยนต์ แผ่นป้ายแสดงการเสียภาษีรถยนต์และคู่มือจดทะเบียนรถยนต์* ฯ (ฎ. ๑๑๙๗๓/๒๕๕๓, ๙๔๐/๒๕๕๙, ๖๕๐๙/๒๕๕๔, ๒๔๕๗/๒๕๒๔), *ปลอมเอกสารคำขอโอนทะเบียนรถยนต์และใช้เอกสารปลอม* (ฎ. ๒๒๖๗/๒๕๕๒), *เปลี่ยนแผ่นป้ายทะเบียนและเอาสติ๊กเกอร์ออก เพื่อไม่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ว่าเป็นรถที่ลักมาเป็นเรื่องร้ายแรง ไม่รอกการลงโทษ* (ฎ. ๑๐๐/๒๕๕๗), *ปลอมและใช้เอกสารสิทธิใบบันทึกรายการขาย (เซลสลิป) ของธนาคารอันเป็นเอกสารสิทธิ* (ฎ. ๗๙๐๔/๒๕๕๓), *ปลอมหรือใช้ให้ผู้อื่นปลอมสัญญาค้ำประกัน แล้วจำเลยปลอมลายมือชื่อโจทก์ลงในช่องผู้ค้ำประกันผู้เช่าซื้อ* ฯ (ฎ. ๒๒๙๗/๒๕๒๕)

- *วิ่งราวทรัพย์สิน* ฯ (ฎ. ๘๒๘๒/๒๕๕๓, ๗๙๗๙/๒๕๕๒, ๒๗๔๒/๒๕๕๑, ๔๘๘๒/๒๕๕๐, ๓๒๕๖/๒๕๕๒)

- *อาศัยโอกาสที่นายจ้างให้ความไว้วางใจแล้วลักทรัพย์นายจ้าง* แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์สุจริตและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน (ฎ. ๕๔๕๔/๒๕๕๓, ๙๓/๒๕๕๒, ๖๑๗๘/ ๒๕๕๑, ๑๔๒๒/๒๕๓๕)

- จำเลยชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายภายหลังที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยแล้ว จึงมิใช่เป็นการบรรเทาผลร้าย ไม่มีเหตุรอกการลงโทษ (ฎ. ๑๐๑/๒๕๕๗), จำเลยทั้งสองไม่ได้สำนึกในการกระทำความผิด *ให้การปฏิเสธและ*

ต่อสู้คดีมาโดยตลอด (ฎ. ๗๗/๒๕๕๗ - *ขับรถแข่งชนกันโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย* ฯ)

อนึ่ง การใช้ดุลพินิจในการรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษในคดีเดียวกัน ศาลมักจะใช้ดุลพินิจในการรอกการลงโทษไปในทิศทางเดียวกันกับทุกกระทงความผิด หากมีกระทงใดกระทงหนึ่งที่ศาลจะไม่รอกการลงโทษ ศาลจะไม่รอกการลงโทษในทุกกระทงความผิดในคดีนั้น จะไม่มีการรอกการลงโทษบางกระทง และลงโทษบางกระทงในคดีเดียวกัน^{๑๑} เช่น ในกรณีที่จำเลยกระทำความผิดหลายกรรม บางกรรมไม่สามารถรอกการลงโทษได้ ศาลต้องไม่รอกการลงโทษทุกกรรม มิเช่นนั้นแล้วอาจเกิดความลักลั่นได้ ทั้งนี้ เจื่อนใจที่ศาลจะกำหนดเพิ่มเติมเพื่อคุมประพฤติจำเลยนั้น จะต้องเป็นเจื่อนใจที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไข พื้นฟู หรือป้องกันไม่ให้จำเลยกระทำความผิดซ้ำอีก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ (๕)^{๑๒} และศาลมีอำนาจกำหนดโทษของจำเลยโดยพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลยเป็นรายบุคคล มิใช่เหตุลักษณะคดีที่จะยกประโยชน์หรือกำหนดโทษให้เป็นคุณแก่จำเลยอื่นในคดีด้วยแต่อย่างใดศาลมักใช้วิธี “รอกการลงโทษ” จำเลยต้องแสดงให้เห็นถึงเหตุ ๓ ประการ เพื่อขอความปรานีต่อศาล อันได้แก่ เหตุเกี่ยวกับตัวจำเลย เหตุเกี่ยวกับสภาพความผิดฯ และเหตุอื่นอันควรปรานี เพื่อให้ศาลพิจารณาว่า พฤติการณ์เป็นกรณีที่ร้ายแรงหรือไม่เพียงใด และสมควรที่ศาลจะให้โอกาสจำเลยกลับตนเป็นพลเมืองดีหรือไม่ ทั้งนี้ จำเลยอาจยื่นคำร้องประกอบคำรับสารภาพ ขอให้ศาลรอกการลงโทษ โดยอ้างเหตุทั้งสามประการข้างต้น พร้อมแนบหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของศาลด้วยก็ได้ อย่างไรก็ตาม นอกจากหลัก ๓ ประการดังกล่าวข้างต้นแล้ว การจะรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษ จะต้องพิจารณาหลักของมาตรา ๕๖ ที่ศาลฎีกาวางหลักไว้ด้วย เช่น จำเลยต้องไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน การที่จำเลยถูกพิพากษาให้กักขังแทนการจำคุก หรือศาลในคดีก่อนพิพากษาลงโทษจำคุกแต่โทษจำคุกให้รอกการลงโทษไว้ กรณีทั้งสองกรณีเช่นนี้ไม่ถึงว่าจำเลยเคยต้องโทษจำคุกมาก่อน เพราะฉะนั้นศาลในคดีหลังสามารถรอกการลงโทษจำคุกจำเลยได้ จนมีการเรียกกันติดปากว่า “รอกแล้วรอกอีกได้” ในบางกรณีแม้ศาลในคดีก่อนจะพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยโดยไม่รอกการลงโทษ แต่ถ้าหากคดีก่อนยังไม่ถึงที่สุด ศาลในคดีหลังก็จะไม่รอกการลงโทษโดยถือว่าจำเลยเคยต้องโทษจำคุกมาแล้วไม่ได้ เพราะศาลสูงอาจจะกลับคำพิพากษาของศาลล่างเป็นไม่ลงโทษจำคุกได้ เพราะฉะนั้นการพิจารณารอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ ควรจะพิจารณาโทษเมื่อคดีก่อนถึงที่สุดแล้ว

^{๑๑} การกระทำของจำเลยเป็นการคุกคามทางเพศต่อผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็ก พฤติการณ์แห่งคดีจึงเป็นเรื่องร้ายแรง และขัดต่อศีลธรรมอันดีของสังคม ทั้งเมื่อศาลลงโทษจำคุกจำเลยในความผิดฐานกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี เพราะไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะรอกการลงโทษได้ ก็ควรจะลงโทษจำคุกจำเลยในความผิดกระทงอื่น ๆ ให้เป็นอย่างเดียวกัน ไม่ควรลงโทษจำคุกความผิดกระทงหนึ่ง แต่ความผิดกระทงอื่น ๆ รอกการลงโทษ เพราะจะเป็นการลักลั่นไม่เหมาะสม ดังนั้น แม้จำเลยไม่เคยกระทำความผิดมาก่อนก็ไม่ควรที่จะรอกการลงโทษให้จำเลยเช่นกัน (ฎ.๑๔๕๕/๒๕๕๗)

^{๑๒} เจื่อนใจการคุมประพฤติเป็นคนละส่วนกับค่าเสียหายทางแพ่งที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ต่างหากแล้ว หากศาลกำหนดเจื่อนใจเข้ากับค่าเสียหายในทางแพ่ง เจื่อนใจดังกล่าวจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การที่ศาลมีคำพิพากษาให้ จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ร้องเป็นเงิน ๕๒๐,๐๐๐ บาท แล้ว การกำหนดเจื่อนใจคุมประพฤติจำเลย โดยกำหนดให้จำเลยและผู้ปกครองเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ร้องเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท เป็นเวลา ๑ ปี จึงเป็นการซ้ำซ้อนกับค่าสินไหมทดแทนที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับจากจำเลย และเจื่อนใจดังกล่าวไม่ได้เป็นไปเพื่อแก้ไข พื้นฟู หรือป้องกันไม่ให้กระทำความผิดซ้ำอีก เจื่อนใจการคุมประพฤติดังกล่าวจึงไม่ชอบ (ฎ.๖๖๖๕/๒๕๕๙)

ข้อมูลเบื้องต้นในการสอบเนติบัณฑิตสหรัฐอเมริกา : กรณีศึกษานิติบัณฑิตแคลิฟอร์เนีย (Introduction to American Bar Examination : California Bar Case Study)

ลิตานันท์ ศรีวรรค*

ภาพรวม (Overview)

เนื่องจากมีผู้อ่านสนใจสอบถามเกี่ยวกับการสอบบาร์ หรือ “Bar” ในสหรัฐอเมริกาเข้ามาเป็นจำนวนมาก ในวันที่ผู้เขียนจึงอยากมาแบ่งปันประสบการณ์และข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการสอบบาร์ หรือ “Bar” ให้ผู้อ่านทุกท่านค่ะ

คำว่า “Bar” ในสหรัฐอเมริกาไม่ได้ย่อมาจากคำว่า “Barrister” แต่อย่างใด แม้คำว่า “Barrister” จะมีรากศัพท์เป็นคำผสมระหว่างคำว่า “bar” กับ “minister” ก็ตาม แต่คำว่า “Bar” ในที่นี้เป็นคำที่ใช้แทนคำว่า Bar ที่หมายถึงไม้กั้นบริเวณพื้นที่ที่ใช้พิจารณาคดี (ได้แก่ บริเวณบัลลังก์ ผู้พิพากษาและบริเวณพื้นที่ที่พนักงานอัยการและทนายความว่าความ) เพื่อแยกออกจากบริเวณพื้นที่ที่จัดให้แก่คู่ความและประชาชนทั่วไปเข้าฟังการพิจารณาคดี ผู้ที่สอบผ่านบาร์คือผู้ที่ “admitted to the bar” หมายถึงผู้ที่มีเอกสิทธิ์ผ่านไม้กั้น (Bar) เข้าไปในบริเวณดังกล่าวเพื่อดำเนินคดี ไม่ว่าจะเป็นผู้ทนายความหรือผู้ทนายความหรือผู้ทนายความหรือผู้ทนายความนอกจากนี้ คำว่า “Bar” ยังเป็นคำที่ใช้กล่าวถึงวิชาชีพกฎหมายโดยรวมและสถาบันวิชาชีพกฎหมายต่าง ๆ (legal profession institutions) ในสหรัฐอเมริกาอีกด้วย

ในสหรัฐอเมริกา จะเรียกผู้ที่สอบผ่านบาร์ว่า “attorney” และผู้ที่สอบผ่านบาร์จะใช้ตัวอักษรย่อ Esq. (ซึ่งย่อมาจาก esquire หรือ scutarius ในภาษาละตินแปลว่าผู้ถือโล่เกราะเพื่อฝึกฝนเป็นอัศวิน) เดิมต่อท้ายนามสกุล เสมือนหนึ่งเป็นคำหรือตำแหน่งเพื่อบ่งบอกว่าเป็นผู้ที่สอบผ่านบาร์แล้ว โดยในการประกอบวิชาชีพกฎหมาย (practice of law) ไม่ว่าจะในตำแหน่งใด ๆ ผู้ประกอบวิชาชีพนั้นจะต้องคงสถานะบาร์ไม่ให้ถูกพักใช้หรือเพิกถอนตลอดระยะเวลาที่ประกอบวิชาชีพ

ความสำคัญของบาร์ในสหรัฐอเมริกาก็คือ ผู้ที่สอบผ่านบาร์เท่านั้นที่จะมีเอกสิทธิ์แต่ผู้เดียวในการว่าต่างและแก้ต่างคดีแทนคู่ความ รวมไปถึงการให้คำปรึกษาในปัญหาข้อกฎหมาย อีกทั้งผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษาหรือพนักงานอัยการก็ต้องสอบผ่านบาร์ด้วยเช่นกัน^๑ ทั้งนี้ ในสหรัฐอเมริกา ไม่ได้มีการแบ่งวิชาชีพ

ทางกฎหมายแต่ละประเภทออกจากกัน ซึ่งแตกต่างจากกรณีของประเทศอังกฤษที่มีการแบ่งวิชาชีพทางกฎหมายออกเป็นสองแขนง ได้แก่ Barrister (เนติบัณฑิตซึ่งมีสิทธิว่าความในศาล) กับ Solicitor (ที่ปรึกษากฎหมาย)^๒ หรือกรณีของประเทศไทยที่แยกการสอบใบอนุญาตว่าความสำหรับผู้ที่จะเป็นทนายความออกจากจากการสอบเนติบัณฑิตสำหรับผู้ที่สอบเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาและอัยการผู้ช่วย

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการสอบบาร์ หรือ “Bar” ในที่นี้เป็นทั้งการสอบใบอนุญาตว่าความและเนติบัณฑิตของประเทศสหรัฐอเมริกา

เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกามีระบอบการปกครองแบบสหพันธรัฐ คือ มีแบ่งการปกครองออกเป็นสองส่วนคือการปกครองส่วนกลางโดยรัฐบาลกลาง (Federal Government) และการปกครองส่วนมลรัฐในแต่ละมลรัฐ (State Government) รวม ๕๐ มลรัฐ (๕๐ States) และอีก ๑ เขตปกครองพิเศษที่ไม่ได้ขึ้นกับมลรัฐใด ได้แก่ เมืองหลวงวอชิงตันดีซี (Washington, D.C. หรือชื่ออย่างเป็นทางการคือเขตโคลัมเบีย หรือ District of Columbia)^๓ ดังนั้น ในแต่ละมลรัฐจะมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครสอบและขอบเขตเนื้อหาข้อสอบเพื่อวัดความรู้เป็นเนติบัณฑิตในแต่ละมลรัฐ (State Bar) ที่แตกต่างกันออกไป

โดยทั่วไป ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพกฎหมายในมลรัฐใด จะต้องสอบผ่านบาร์ของมลรัฐนั้น ๆ เว้นแต่กรณีมีกฎหมายที่ออกโดยรัฐบาลกลางซึ่งใช้บังคับกับทั้งสหพันธรัฐหรือที่เรียกว่ากฎหมายระดับสหพันธรัฐ (Federal Law) เรื่องใดเรื่องหนึ่งบัญญัติให้ผู้ที่สอบผ่านบาร์ในมลรัฐอื่น (out-of-state attorney) มีสิทธิประกอบวิชาชีพกฎหมายในมลรัฐใด ผู้นั้นย่อมมีสิทธิประกอบวิชาชีพกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ในรัฐนั้นได้ แม้จะไม่ใช่ผู้ที่สอบผ่านบาร์ในมลรัฐนั้นก็ตาม (เช่น การประกอบวิชาชีพกฎหมายในสาขากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Law) หรือกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง (Immigration Law) ซึ่งเป็นกฎหมายระดับสหพันธรัฐ เป็นต้น)

* อัยการผู้ช่วย ประจำสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาชญากรรม ๑๐ สำนักงานอัยการสูงสุด และอาจารย์ผู้บรรยายโครงการอบรมเตรียมความพร้อมความรู้สำหรับการศึกษาในระดับเนติบัณฑิตวิชาภาษาวิชาการ (น.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, น.บ.ท. สมัยที่ ๖๒, LL.M. in International and Comparative Law จาก Southern Methodist University, LL.M. in International Taxation จาก University of Florida, California Bar)

^๑ แม้จะมีบางกรณีในบางมลรัฐที่ไม่ได้กำหนดให้ผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษาต้องสอบผ่านบาร์ก็ตาม อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติผู้ที่ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่สอบผ่านบาร์แล้ว

^๒ นิตยสารกระทรวงยุติธรรม ดุลพาท เล่มที่ ๕ ปีที่ ๓๑ (กันยายน - ตุลาคม ๒๕๒๗), กนก อินทรมรรพ์, หน้า ๑๕

^๓ บทความนี้ผู้เขียนจะขอไม่กล่าวถึงดินแดนภายใต้การปกครองของสหรัฐอเมริกา หรือที่เรียกว่า U.S. Territories ซึ่งประกอบด้วยเขตปกครองกวม (Guam) หมู่เกาะนอร์เทิร์นมาเรียนา (Northern Mariana Islands) สาธารณรัฐปาเลา (Palau) เครือรัฐปวยร์โตรีโก (Puerto Rico) สาธารณรัฐปาเลา หมู่เกาะเวอร์จินของสหรัฐ (Virgin Islands)

ในหลาย ๆ มลรัฐจะใช้ข้อสอบกลางในการสอบวัดความรู้เป็นเนติบัณฑิต หรือที่เรียกว่า **Uniform Bar Examination (UBE)** ที่ออกโดยสมาคมเนติบัณฑิตแห่งชาติ (The National Conference of Bar Examiners (UCBE)) ซึ่งจัดสอบเป็นระยะเวลา ๒ วันติดต่อกัน แต่ละปีมีการจัดสอบสองรอบ คือรอบเดือนกุมภาพันธ์ และรอบเดือนกรกฎาคม ข้อสอบ UBE ประกอบด้วย ๓ ส่วน ดังนี้

๑. **Multistate Essay Examination** หรือ MEE เป็นข้อสอบอรรถนัยทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักกฎหมายทั่วไปที่ถูกนำมาใช้ในหลาย ๆ มลรัฐ และการวินิจฉัยปรับหลักกฎหมายดังกล่าวกับข้อเท็จจริงในสถานการณ์จำลอง (understanding of general multistate legal principles and legal analyzing of issues raised by a hypothetical factual situation)

๒. **Multistate Performance Test** หรือ MPT เป็นข้อสอบอรรถนัยทดสอบความรู้ความสามารถการเป็นทนายความในสถานการณ์เสมือนจริง (fundamental lawyering skills in a realistic situation) เช่น การเขียนความเห็นทางกฎหมาย (legal memorandum writing) การเขียนข้ออ้างข้อเถียงเพื่อโน้มน้าวจิตใจ (persuasive argument writing) การร่างข้อสัญญา (contract provision drafting) การร่างฟ้อง (complaint allegation drafting) เป็นต้น

๓. **Multistate Bar Examination** หรือ MBE เป็นข้อสอบทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักกฎหมายทั่วไปที่ถูกนำมาใช้ในหลาย ๆ มลรัฐ และการวินิจฉัยปรับหลักกฎหมายกับข้อเท็จจริงเช่นเดียวกันกับในส่วนแรก แต่เป็นการสอบในรูปแบบข้อสอบปรนัย

ในปัจจุบัน มีมลรัฐที่ใช้ข้อสอบกลางหรือ UBE จำนวน ๓๔ มลรัฐ และเขตการปกครองพิเศษ ๑ เขต คือเขตการปกครองโคลัมเบียหรือ District of Columbia^๔ สำหรับมลรัฐอื่น ๆ อีก ๑๖ มลรัฐ จะใช้ข้อสอบกลางดังกล่าวเพียงบางส่วนเท่านั้น เช่น มลรัฐแคลิฟอร์เนีย (California) มลรัฐฟลอริดา (Florida) มลรัฐอิลลินอยส์ (Illinois) มลรัฐเท็กซัส (Texas) เป็นต้น

สำหรับมลรัฐแคลิฟอร์เนีย หน่วยงานที่จัดสอบ ควบคุม และอนุมัติออกใบอนุญาตว่าความหรือประกาศนียบัตรว่า เป็นผู้สอบผ่านเป็นเนติบัณฑิต ได้แก่ **The State Bar of California** (หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นเนติบัณฑิตยสภาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย) ซึ่งเป็นหน่วยงานส่วนหนึ่งของศาลฎีกาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย (California Supreme Court) แต่ในกรณีของมลรัฐแคลิฟอร์เนียจะใช้ข้อสอบกลางเฉพาะในส่วน of MBE เท่านั้น สำหรับข้อสอบอรรถนัยทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักกฎหมายและข้อสอบอรรถนัยทดสอบความรู้ความสามารถการเป็นทนายความ มลรัฐแคลิฟอร์เนียจะไม่ใช้ข้อสอบกลาง

แต่เนติบัณฑิตยสภาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนียหรือ The State Bar of California จะเป็นผู้ออกข้อสอบเอง

นอกจากข้อสอบในส่วนกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้จะมีสิทธิจะสอบเป็นเนติบัณฑิตในแต่ละมลรัฐ (ยกเว้นมลรัฐวิสคอนซิน (Wisconsin)) จะต้องเป็นผู้สอบผ่านข้อสอบจริยธรรม หรือ Multistate Professional Responsibility Examination หรือ MPRE ด้วย ซึ่งแต่ละรัฐจะกำหนดคะแนนขั้นต่ำไว้แตกต่างกัน^๕

วุฒิการศึกษาของผู้มีสิทธิสมัครสอบ (Legal Education Qualifications)

โดยทั่วไป ผู้ที่จะมีสิทธิสมัครสอบเนติบัณฑิตในแต่ละมลรัฐจะต้องสำเร็จการศึกษาในระดับนิติศาสตรบัณฑิตมาก่อน ซึ่งปริญญานิติศาสตรบัณฑิตในสหรัฐอเมริกาคือปริญญา Juris Doctor หรือ J.D. ทั้งนี้ ปริญญา Juris Doctor หรือ J.D. ไม่ใช่ปริญญาระดับดุษฎีบัณฑิต หากแต่เป็นปริญญาใบแรกในสาขานิติศาสตร์ในสหรัฐอเมริกา (หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นปริญญานิติศาสตรบัณฑิตในหลักสูตรการศึกษาของสหรัฐอเมริกา) ผู้ที่จะเข้าเรียนในหลักสูตร J.D. ได้จะต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (Bachelor's Degree) มาก่อน เนื่องจากสาขานิติศาสตร์ในสหรัฐอเมริกาเป็นการศึกษาระดับวิชาชีพ (Professional Degree) เช่นเดียวกันกับสาขาแพทยศาสตร์ (Medical Doctor) เภสัชศาสตร์ (Pharmaceutical Doctor) หรือสัตวแพทยศาสตร์ (Veterinary Medical Doctor) ดังนั้น นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาจะไม่สามารถเข้าเรียนต่อในสาขาวิชานิติศาสตร์ในสหรัฐอเมริกาได้ทันที ซึ่งต่างจากกรณีของประเทศไทย ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศอื่น ๆ ที่บรรจุสาขาวิชานิติศาสตร์เข้าในหลักสูตรระดับปริญญาตรี หรือที่เรียกว่า Bachelor of Laws (LL.B. ซึ่งย่อมาจาก *Legum Baccalareus* ในภาษาละติน) นอกจากนี้ หากผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับ J.D. ต้องการศึกษาต่อในสาขานิติศาสตร์ในระดับที่สูงขึ้นจะเป็นการศึกษาในระดับปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต หรือที่เรียกว่า Master of Laws (LL.M. หรือ M.L. ซึ่งย่อมาจาก *Legum Magister* หรือ *Magister Legum* ในภาษาละติน) หรือ Master of Comparative Law (MCL หรือ LLCM) และในระดับปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต หรือที่เรียกว่า Doctor of Juridical Science (S.J.D. หรือ J.S.D. ซึ่งย่อมาจาก *Scientiae Juridicae* หรือ *Juridicae Scientiae Doctor* ในภาษาละติน)

อย่างไรก็ดี บางมลรัฐ (ได้แก่ มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มลรัฐนิวยอร์ก มลรัฐเท็กซัส) ได้อนุญาตให้บุคคลผู้ที่ไม่ได้จบ J.D. มีสิทธิสมัครสอบบาร์หรือใบอนุญาตว่าความหรือเนติบัณฑิตของมลรัฐแคลิฟอร์เนียได้ ทั้งนี้ คุณสมบัติของผู้ที่ไม่ได้จบ J.D. ที่มีสิทธิสอบเนติบัณฑิตในแต่ละมลรัฐจะแตกต่างกันออกไป สำหรับมลรัฐแคลิฟอร์เนียนั้น ผู้ที่ไม่ได้จบ J.D. ในบางกรณี เช่น

^๔ อ้างอิง <http://www.ncbex.org/exams/ube/>

^๕ ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ MPRE อ่านเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.ncbex.org/exams/mpre/>

ข้อสอบพร้อมคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ
ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๖๐
วิชากฎหมายอาญา และกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
วันเสาร์ที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑

คำถาม ๑๐ ข้อรวม ๑๐๐ คะแนนเวลาตอบ ๔ ชั่วโมง ๑๐ นาที (๑๔.๐๐ – ๑๘.๑๐ นาฬิกา)
ให้ยกเหตุผลประกอบคำตอบด้วย

ต่อจากฉบับที่แล้ว

ข้อ ๙ นายเพชรสมรสกับนางหยก มีบุตรสาวด้วยกัน ๑ คน คือ นางสาวพลอย อายุ ๒๑ ปีระหว่างสมรสนายเพชรและนางหยก ได้ร่วมกันซื้อบ้านและที่ดินเพื่ออยู่อาศัย หลังจากนั้น นางหยก ได้ยกยอกเงินของบริษัท ดี จำกัด ที่นางหยกทำงานอยู่แล้วนำมาใช้จ่ายเพื่อจัดการดูแลบ้าน รวมถึงเป็นค่าเล่าเรียนของนางสาวพลอย โดยนายเพชรมิได้ร่วมรู้เห็นในการยกยอกเงินของนางหยกด้วย ต่อมานายเพชรและนางหยกหย่ากัน ในวันหย่านายเพชรและนางหยกทำบันทึกข้อตกลงท้ายทะเบียนหย่าว่าตกลงยกบ้านและที่ดินที่ซื้อร่วมกันดังกล่าวให้แก่นางสาวพลอย นางสาวพลอยบอกนายเพชรและนางหยกว่าตนจะนำบ้านและที่ดินไปให้แก่นางสาวพิมพ์เดือนของตนเช่าในเดือนถัดไป หลังจากนั้น ๓ วัน นายเพชรถึงแก่ความตายจากอุบัติเหตุ ศาลมีคำสั่งตั้งนายทองซึ่งเป็นพี่ชายของนายเพชรเป็นผู้จัดการมรดกตามพินัยกรรมซึ่งนายเพชรได้ทำไว้ก่อนหย่า พินัยกรรมระบุยกบ้านและที่ดินที่นายเพชรและนางหยกร่วมกันซื้อไว้ดังกล่าวให้แก่นายทอง นายทองจึงแจ้งให้นางสาวพลอยยกเลิกการนำบ้านและที่ดินดังกล่าวให้นางสาวพิมพ์เช่า และให้ส่งมอบบ้านและที่ดินแก่ตนโดยเร็ว นางสาวพลอยอ้างว่านายเพชรและนางหยกไต่ถามบ้านและที่ดินให้แก่ตนแล้ว แต่นายทองอ้างว่านิติกรรมที่นายเพชรและนางหยกยกบ้านและที่ดินให้แก่นางสาวพลอยเป็นโมฆะเนื่องจากมิได้มีการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่บ้านและที่ดินกิ่งหนึ่งจึงยังคงเป็นทรัพย์สินมรดกของนายเพชร

ให้วินิจฉัยว่า

(ก) บริษัท ดี จำกัด มีสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้อันเกิดจากการที่นางหยกยกยอกเงินของบริษัทจากกองมรดกของนายเพชรหรือไม่

(ข) ข้ออ้างของนายทองที่ว่านิติกรรมที่นายเพชรและนางหยกยกบ้านและที่ดินให้แก่นางสาวพลอยเป็นโมฆะฟังขึ้นหรือไม่ บ้านและที่ดินดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใด

รณคำตอบข้อ ๙

(ก) เมื่อนายเพชรไม่ได้ร่วมกระทำความผิดอาญากับนางหยก จึงไม่มีความรับผิดทางละเมิดร่วมกับนางหยกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ ประกอบมาตรา ๔๓๒ แม้

นางหยกนำเงินที่ยักยอกมาใช้จ่ายเพื่อจัดการดูแลบ้านและใช้เป็นค่าเล่าเรียนของนางสาวพลอย แต่เงินที่นำมาใช้จ่ายนั้นเป็นเงินที่ได้มาจากการกระทำละเมิด อันเป็นหนี้ละเมิดของนางหยกฝ่ายเดียว จึงไม่เป็นหนี้ที่สามีหรือภรรยาก่อให้เกิดขึ้นในระหว่างสมรสอันจะเป็นหนี้ร่วมระหว่างสามีภรรยาตามมาตรา ๑๔๙๐ ที่นายเพชรต้องรับผิดชอบ จึงไม่เป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทแต่เป็นหนี้ส่วนตัวของนางหยก ดังนั้น บริษัท ดี จำกัด จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้ อันเกิดจากการที่นางหยกยกยอกเงินของบริษัทจากกองมรดกของนายเพชร

(ข) บันทึกข้อตกลงท้ายทะเบียนหย่าระหว่างนายเพชรและนางหยกที่ตกลงยกบ้านและที่ดินให้นางสาวพลอย เป็นสัญญาแบ่งทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๓๒ และเป็นสัญญาเพื่อประโยชน์แก่บุคคลภายนอกตามมาตรา ๓๗๔ มิใช่สัญญาให้ จึงไม่ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๒๕ ดังนั้นนิติกรรมที่นายเพชรและนางหยกยกบ้านและที่ดินให้แก่นางสาวพลอยจึงสมบูรณ์ ข้ออ้างของนายทองที่ว่านิติกรรมยกบ้านและที่ดินให้นางสาวพลอยเป็นโมฆะจึงฟังไม่ขึ้น เมื่อนางสาวพลอยบอกแก่นายเพชรและนางหยกว่าจะนำบ้านและที่ดินไปให้นางสาวพิมพ์เช่า จึงเป็นกรณีที่นางสาวพลอยซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้รับประโยชน์ตามสัญญาได้แสดงเจตนาแก่ลูกหนี้ว่าจะถือเอาประโยชน์จากสัญญานั้นตามมาตรา ๓๗๔ วรรคสอง สิทธิของนางสาวพลอยได้เกิดขึ้นและมีผลผูกพันนายเพชรและนางหยกให้ต้องปฏิบัติตาม คู่สัญญาจึงจะเปลี่ยนแปลงหรือระงับสิทธิอันในภายหลังไม่ได้ตามมาตรา ๓๗๕

เมื่อนายเพชรผู้ทำพินัยกรรมได้โอนไปโดยสมบูรณ์ซึ่งบ้านและที่ดินอันเป็นเหตุแห่งข้อกำหนดพินัยกรรมด้วยความตั้งใจให้แก่นางสาวพลอย ข้อกำหนดตามพินัยกรรมที่ยกบ้านและที่ดินที่นายเพชรและนางหยกร่วมกันซื้อไว้ดังกล่าวให้นายทองจึงเป็นอันเพิกถอนไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๙๖ บ้านและที่ดินดังกล่าวจึงเป็นกรรมสิทธิ์ของนางสาวพลอยตั้งแต่ก่อนนายเพชรถึงแก่ความตายแล้ว

อ่านต่อฉบับหน้า

สวัสดีครับ สมาชิกจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาและผู้อ่านทุกท่าน

ขณะนี้ เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้เปิดให้บริการ Line Account (LINE@) แล้ว ท่านสามารถติดตามข่าวสารประชาสัมพันธ์ได้อีก ๑ ช่องทางเพียงเพิ่มเพื่อนใน Line : @thethaibar หรือ สแกน QR Code นี้ครับ

สัตยา อรุณচারี

* กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, กรรมการอำนวยการอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา, อนุกรรมการวิชาการ, อนุกรรมการพิจารณามาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตฯ
อาจารย์ผู้บรรยายวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาภาค ๑-๒ (ภาคปกติ) สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
น.บ. (เกียรตินิยม), น.บ.ท., น.ม., นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขานิติศาสตร์ (มหาวิทยาลัยทักษิณ)

ต่อจากหน้า ๒๐

กรณีที่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาและได้รับปริญญานิติศาสตรบัณฑิตในต่างประเทศ และได้สำเร็จการศึกษาในสาขานิติศาสตร์ในหลักสูตรที่มีระยะเวลาเรียน ๑ ปี จากมหาวิทยาลัยที่ American Bar Association (ABA) (หรือที่อาจเรียกได้ว่าเป็นเนติบัณฑิตยสภาแห่งสหรัฐอเมริกา) ให้การรับรอง (Applicants who received their first degree in law from a law school outside the U.S. and successfully completed a year of law study at an American Bar Association (ABA) - approved law school) ก็มีสิทธิสมัครสอบเนติบัณฑิตของมลรัฐแคลิฟอร์เนียได้เช่นกัน นอกจากนี้ดังกล่าวยังมีกรณีอื่น ๆ สำหรับผู้ที่ไม่ได้จบ J.D. ที่เนติบัณฑิตยสภาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนียหรือ The State Bar of California อนุญาตให้มีสิทธิสมัครสอบเนติบัณฑิตของมลรัฐแคลิฟอร์เนียอีกด้วย^๖

ขอบเขตการสอบ (Scope of the Examination)

แต่เดิมนั้น การสอบวัดระดับความรู้ในระดับเนติบัณฑิตแคลิฟอร์เนียจะแบ่งออกเป็น ๓ วันติดต่อกัน แต่ละปีจะจัดสอบสองรอบ คือรอบเดือนกุมภาพันธ์ และรอบเดือนกรกฎาคม ต่อมา เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) เนติบัณฑิตยสภาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนียได้เปลี่ยนการสอบให้เหลือเพียง ๒ วันติดต่อกัน เช่นเดียวกับมลรัฐอื่น ๆ โดยขอบเขตเนื้อหาข้อสอบเนติบัณฑิตของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย จะแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๑. **California Essays** เป็นข้อสอบอัตนัยทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักกฎหมายทั่วไปที่ถูกนำมาใช้ในหลาย ๆ มลรัฐ (General Multistate Legal Principles) กับกฎหมายภายในของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย (California Law) เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจในความเหมือนและความแตกต่างของกฎหมายทั้งสองฉบับในเรื่องนั้น ๆ

๒. **California Performance Test** หรือ CPT เป็นข้อสอบอัตนัยทดสอบความรู้ความสามารถการเป็นทนายความเช่นเดียวกันกับ MPT แต่เนติบัณฑิตยสภาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย

หรือ The State Bar of California เป็นผู้ออกข้อสอบเอง

๓. **Multistate Bar Examination** หรือ MBE เป็นข้อสอบปรนัยทดสอบความรู้ความเข้าใจหลักกฎหมายที่ถูกนำมาใช้ในหลาย ๆ มลรัฐ ซึ่งในส่วนที่สามนี้ ทางเนติบัณฑิตยสภาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย หรือ The State Bar of California จะใช้ข้อสอบกลางเหมือนกับมลรัฐอื่น ๆ

สำหรับขอบเขตวิชาข้อสอบ Multistate Bar Examination (MBE) ซึ่งเป็นข้อสอบกลางนั้น มีทั้งหมด ๘ วิชา ได้แก่ วิธีพิจารณาความแพ่ง (Civil Procedure) กฎหมายรัฐธรรมนูญ (Constitutional Law) นิติกรรมสัญญาและซื้อขาย (Contracts and Sales) กฎหมายอาญา (Criminal Law) วิธีพิจารณาความอาญา (Criminal Procedure) พยาน (Evidence) ทรัพย์สิน (Real Property) และละเมิด (Torts)

สำหรับ California Essays ซึ่งเป็นข้อสอบที่ออกโดย The State Bar of California นั้น มีทั้งหมด ๑๔ วิชา ได้แก่ วิธีพิจารณาความแพ่ง (Civil Procedure) กฎหมายรัฐธรรมนูญ (Constitutional Law) นิติกรรมสัญญาและซื้อขาย (Contracts and Sales) กฎหมายอาญา (Criminal Law) วิธีพิจารณาความอาญา (Criminal Procedure) พยาน (Evidence) ทรัพย์สิน (Real Property) ละเมิด (Torts) องค์กรธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนนายหน้าและห้างหุ้นส่วนบริษัท (Business Associations including Agency, Partnership, LLCs and Corporations) สินบริเวณ (Community Property) การรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional Responsibility) ทรัสต์ (Trusts) มรดกและพินัยกรรม (Intestate Succession and Wills) และการเยียวยาในทางแพ่ง (Remedies)

สำหรับเนื้อหาแต่ละวิชาและการประกอบวิชาชีพกฎหมายแต่ละสาขาในสหรัฐอเมริกา ผู้เขียนจะมากล่าวถึงในโอกาสต่อไปค่ะ

^๖ รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณสมบัติสมัครสอบเนติบัณฑิตของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย อ่านเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.calbar.ca.gov/Admissions/Requirements>

